

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

1 MAI

Sărbătoarea muncii și a solidarității internaționale este una din sărbătorile cele mai firești ale claselor și oamenilor ce și-au câștigat și-și câștigă piinea prin muncă, și așezarea ei la început de primăvară nu poate fi, desigur, decît o dovadă de speranță și de împlinire perpetuă.

În pofida anilor care o îndepărtează tot mai mult, dar neștirbită, întocmai ca atunci cînd am trăit-o ca realitate sau mi s-a întipărit în memorie din amintirile altora sau poate ale cartierului mărginaș întins de-a lungul căii ferate dincolo de care se zăresc — și ieri, ca și azi — halele afumate ale „Griviței Roșii”, păstrează o amintire despre care n-am scris niciodată pînă acum. Este amintirea bucolică și inocentă a unei zile joviale de 1 Mai, cu bărbăți și femei îmbrăcați în haine de duminică și încălțați cu cizmele burduhnoase de răchită, cu trenul de Snagov legându-și vesel vagoanele cu pereți din șipci, cu pleduri colorate și fete albe și scortoase de masă desfăcute pe verdea crudă a ierburilor, cu un chișoc unde găseai mică proaspătă și bere rece și cu un acordeon cu 80 de bași care cînta neobosit valsuri și tangouri. Era, avea să mi se spună mai târziu, probabil primul 1 Mai liber după război, cum urma de altfel să și intre, ca formula jurnalistică, în acel început răscolitor de istorie nouă a tuturor.

Unul din adevărurile cele mai profunde privind clasa muncitoare în raporturile ei definitive cu celelalte clase și pături sociale și, în general, cu individualitatea omului afirmat ca om prin muncă, unul din aceste adevăruri, deci, este acela că, eliberîndu-se pe sine, istoria și se supune și-i aparține în numele unui refuz total și definitiv al nemiscării, în numele contelui năzuinței spre recuștigarea și desăvîșirea umanului, în numele ascensiunii hotărîte în lăuntrul dreptății, al adevărului, al demnității. În același timp, revoluția eliberării de sine — căci despre revoluție este vorba, despre cucerirea puterii unei responsabilități politice fără egal în istorie ca cuprindere și năzuință — înseamnă și revoluția eliberării celorlalți, a regindirii rostului și locului tuturor din perspectiva unui proces civilizator dintre cele mai complexe, mai dure și neiertătoare.

Este mai mult decît evident că din această perspectivă — devenită pentru România socialistă a anului 1978, pentru România socialistă care are în fruntea sa un partid puternic cum este Partidul Comunist Român, a realitate covârșitoare, deschisă în aceeași măsură spre viitor — căutarea căilor proprii de afirmare și de activizare a forțelor creatoare ce o alcătuiesc și-i determină ordinea economică, filozofică, politică și morală, nu poate fi așa și nici nu lasă în afară parametrii de dezvoltare a omului muncitor, a calității vieții și muncii lui. Acolo unde participarea prin fapte la modelarea prezentului și a viitorului se arată a fi sporadică și convențională, omul muncitor nu resimte prezentul și pregătirea prin acest prezent a viitorului drept opera sa, nu se mai recunoaște pe sine și nu-și mai recunoaște faptele de muncă și de viață, ci, cel mult, date fiind structurile în care trăiește și, prin forța împrejurărilor, va fi obligat să trăiască, le acceptă ca pe condiții impuse, cărora mai devreme sau mai târziu va trebui să li se adapteze.

Participarea permanentă a clasei noastre muncitoare atât la desăvîșirea prezentului — o participare prin fapte dovedite, concrete, neindolnice, care se numesc fapte pline, fapte utile, fapte care, fie blocuri de locuințe, cit și la elaborarea perspectivelor, determinarea deliberată la nivelul întregii clase muncitoare, a întregii națiuni — o națiune muncitoare — a schimbărilor politice, sociale, morale, tehnice, a calității vieții în ultimă instanță, rezează și omul muncitor de la noi într-o poziție nu privilegiată, ci normală, conformă și armonioasă cu atribuțiile sale fundamentale de ființă socială, a cărei existență se desfășoară în această epocă și în această ordine politică și economică a României din 1978. Traversăm astfel miezul unui timp care modifică zi de zi, ceas de ceas, profund și semnificativ exigențele față de viața spirituală și morală, activitatea de partid și scriitor, odată cu faptele muncii, informării ample și capacitatea de cunoaștere, continuă, gîndire obiectivă și critică, atitudine și participare și implicare responsabilă.

Nimic din ceea ce a însemnat și înseamnă pași ai istoriei societății noastre nu s-a născut din nimic și pe nimic și în afara oamenilor ei, a vieții și a muncii lor dăruită deopotrivă și cu bucurii și cu sacrificii. Calitatea civilizației către care ne îndreptăm continuă să pretindă muncă, disciplină, inteligentă, competență, valori autentice atât materiale cit și spirituale, criterii corecte și ferme de promovare, răspunderi exacte de sus și pînă jos, afirmarea plenară a forțelor creatoare ale fiecăruia dintre noi, oameni ai muncii cu toții.

Cum spunem, așezarea sărbătorii fiștești a muncii la început de primăvară nu poate fi decît dovada certă a speranțelor și împlinirilor perpetue.

Constantin Stoicui

Gratică de Sabin Ștefănescu

DE ZIUA MUNCII

De ziua muncii orașele tresar
Li se aud marile roți dinăuntrul
Și vîntul de deasupra pămîntului cărăia
lumina
Izbucnită din ochii creșterilor,
Și din ochii oamenilor vioi — alergînd
pe străzi
ca niște unde electromagnetice
Primind putere de la soare și de la
pămînt.

Muncitorii limpezii pe străzile unde de
sudașe.
Perniți din uzine — întorcîndu-se
în uzine.
— Brațele lor poartă copil ca pe
de preț;
și din căldura miinilor singele începe
să umble
Prin plozi alinați de florile primăverii,
de steaguri.

Valeriu Bărgău

Gheorghe Pituț

În pagina 3-4: Argumentele istoriei și scrierile de epocă. UN REPORTER AL ANTICHITĂȚII ÎN ANCHETĂ (II) de Mihai Stoian

● În acest număr: ● SĂRBĂTOAREA MUNCII ȘI A CREAȚIEI: ● Un steag de luptă, de-a lungul istoriei... ● Evocare de Sânziana Pop ● Tîra crează pentru țară ● Demers pentru calitatea vieții ● „Nobila stîmpă” — poem de Radu Cărneci ● Instantanee de Șerban Cioculescu ● Fragmente critice de Eugen Simion ● Atelier literar de Geo Dumitrescu ● Meridiane lirice ● Revista străină

Culorile orașului

bate de secole centrul vital al Moldovei, pulsînd spre întreaga țară și lume binefăcătoare-le „culori” de bunuri, materializate în vagoanele de marfă, încercate la Nicolina, ca nume „bine înfipt” pe paginile istoriei mișcării muncitorești, sau bunuri în formă de pudră concentrată, consumată și peste hotare, ambalată în cutii pe care stă scris „Penicilina-lăși”, sau în „producții de serie” ale promotorilor de viitori specialiști, care părăsesc „palatul științei”, luat în proprietate la Universitatea ieșeană, în „bunuri-aminții”, povestite sub ramurile, din nou cu mantie verde, ale teiului Luceafărului nostru nestins — viu cit cuprînde cugetul și fapta noastră —, sau în „producții-zimbei”, răsărite firesc pe fețele celor de aici.

Înimă și suflet, „suflet din sufletul neamului”. Cuget și simțiri. Marea Unire — Cuza — primul Domn al Țării Românești și al Moldovei. Străzi. Blocuri noi, palate vechi. Grădini și flori. Și oameni. Platina. Platina timpului apus, aureola de argint de azi și aurul de mine. Aurul nou și aurul vechi. Nou pe trupul vechiului. Aur — Trei Ierarhi și ceasul ce cîntă Hora unirii. Și Eminescu — simbolul culturii românești și dătorul de nume revistei „Luceafărul”. Copul freamătă de tinerete. Și „cărări freamătă alături”. Se „leagăna” teiul secular. Un critic spunea despre un cîntec străvechi de oaste că este „flora cea mai bine mirositoare a literaturii de odinioară”. Și „Luceafă-

Dezideriu Horvath

Continuare în pag. a 2-a

Individualitatea limbii române

Voluntății al II-lea al cărții profesorului Alexandru Niculescu, Individualitatea limbii române între limbile romanice, (ESE, 1978), complet diferit de cel din-
surpriză plăcută: ca un soi de reacție taumaturgică la cărțile de lingvistică propriu-zisă din ultimele decenii, hiper-specializate și destinate evident lecturii comprehensive și cel mult trei duzini de specialiști din lume, Al. Niculescu scrie o carte care — cel puțin în primele două secțiuni — înglobează lingvistica faptului de cultură. Fenomenul des evocat, dar insuficient analizat, al relativizării românei literare beneficiază astfel de o sinteză originală. El este obsesia autorului, de la pagina 1 pînă la pagina 188, obsesie incitantă și care atrage rapid în cîmpul ei pe literat, pe istoric sau pe amatorul de artă. Că se poate discuta la nesfîrșit cu privire la relativizarea limbii române literare în perioada 1780-1830 — lucrul este în afara discuției: bogăția de fapte evocate în paginile amintite stă drept suprem argument. Dar meritul deosebit al lucrării de față ni se pare a fi tocmai cel al condensării, al sintezei perspicace. Ea nu lasă afară nimic esențial și, concomitent, spune totul suficient de concentrat pentru a face problema palpabilă fie și unui specialist.

Plecînd de la Puscașii, cel care a introdus primul termenul de *românizare*, Al. Niculescu încearcă o aprofundare și o calificare a noțiunii în context istoric. Operație exorbitantă și niciodată epuizabilă! Al. Niculescu o privește din diferite unghiuri, aruncă unele puncte spre abis, și în infernul de fapte adunate se stabilește o relativă topografie (mai recentă și mai vie decît cea, de altfel excelentă, stabilită cu ani în urmă de N. A. Ursu).

Un specialistist va admira pe drept cuvînt capacitatea excepțională a autorului de a citi frivol o carte de lingvistică, de a o citi cu finalitate culturală. Profesorul Al. Niculescu a întocmit un breviar de adevăruri esențiale cu privire la transformarea latinii în limbile romanice, breviar concis și maniabil (cf. cap. Latin vs. roman). Să nu ne lăsăm induși în eroare de cursivitatea stilului și de limpezimea schemei propuse! Autorul este un familiar al întregii bibliografii de specialitate și pune la contribuție cele mai recente lucrări în materie. Dar ele sînt utilizate în spiritul amintit mai sus, adică citite transversal și folosite numai pentru schema adoptată. În asemenea fel încît, atunci cînd ajunge la formularea unor propoziții scurte și esențiale despre specificul latin care a dat naștere românei („Limba română trebuie înțeleasă, așadar, ca limba latină a unor comunități sociolingvistice omogene,

izolate și conservatoare” — p. 19) sau despre diferența latină-romanică („Romanitatea este o structură socio-culturală populară, care se impune treptat din secolele X-XI. Latinitatea și romanitatea evoluează, începînd de la această epocă, separat: ele vor constitui limbii și culturi diferite” — p. 51), se vede, în lumina lecturii, că aceste adevăruri s-au filtrat din numeroase lecturi fundamentale.

Secțiunea a II-a este cea mai palpabilă. Aici își găsește rezolvarea ideile și pozițiile autorului privind relativizarea românei literare, referența din temelii a instrumentului nostru de comunicare. „Marea idee” a lui Al. Niculescu la acest capitol o reprezintă introducerea sincroniei în domeniul unde, pînă acum, a domnit diacro-

Mihai Zamfir

Continuare în pag. a 6-a

VARIA

Conceptul de istorie literară

În colecția „Permanente-perspective” (Idei și atitudini) a Editurii „Eminescu”, Paul Cornea publică o antologie de texte prevăzute cu un amplu studiu introductiv (mai mult de o treime din carte) sub titlul Conceptul de istorie literară în cultura românească. A doua parte a titlului poate deruta. As fi spus conceptul de istorie literară la noi, fără să-l leg de cultură, pentru că literatura e o parte a culturii ca și istoria, dar autorul nu și-a propus să examineze conceptul respectiv din perspectiva culturii în genere, ci din unghiul esteticii literare, în felul în care G. Călinescu se ocupa în 1939 în Principii de estetică de Teoria criticii și a istoriei literare. Nu este vorba, prin urmare, cum vede omul de cultură și cu atât mai puțin culturalul istoria literară, ci cum o concepe estetica sau, mai nou, teoria literaturii.

În alcătuirea antologiei sale care, după opinia mea, este mai mult o culegere de texte foarte inegale, Paul Cornea s-a izbit de o mare dificultate, aceea de a nu găsi decît în câteva cazuri ceea ce-i trebuia, în rest fiind alit și

Filosoful — poet, poetul — filosof

Prezentată de autorul însuși ca prima monografie completă despre opera lui Lucian Blaga, mai puțin pe latura strict documentară sau informativă, această frumoasă carte a lui Alexandru Tănase („Lucian Blaga — filosoful poet, poetul filosof”, recent apărută la Ed. „Cartea Românească”) aparține unui spirit viu, profund și original, așa încît mai miră (sincer) prețuirea acordată unei forme imperioase de istorie literară. Monografia mi se poate răspunde, nu trebuie privită, nici ea, ca o modalitate opusă creației și originalității, cu condiția, însă, a studiului exhaustiv și a cuprinderii globale. Dar tocmai de aici se naște întrebarea. Reușește Al. Tănase, ca filosof și iubitor de filosofie, să echivaze tratarea celor trei aspecte mai importante ale operii lui Blaga (filosofia, poezia și teatrul) în cuprinsul unei monografii care s-ar cere să fie cit de cit „obiectivă” și imparțială? Pentru a da un răspuns neechivoc acestei probleme, ajunge să observăm, fie și superficial, conținutul lucrării referite. Totalul este de 474 de pagini, dintre care în jur de 20 sînt consacrate unei succinte incursiuni biografice introductive, peste 300 unui masiv capitol despre filosofie, iar restul operii literare a lui Blaga, respectiv poeziei și teatrului.

Ideea directoare a cărții lui Al. Tănase — pe cit de simplă, pe cit de complexă — este că Blaga a fost un filosof poet și un poet filosof. Corolarul: unitatea deplină dintre filosofie și poezia autorului, nu în sensul unei reducibilități reciproce a celor două planuri, ci al unui continuu și mutual schimb de valori (inclusiv mijloace de expresie?) între ele. L. Blaga — scrie Al. Tănase — reprezintă cazul rar al unei opere organice unitare, în care există un permanent circuit valoric între planul poetic și cel filosofic, în care poezia este gîndită și plasmăută sub imboldul unei adînci și neliniștite întrebări metafizice, deci în perspectiva filosofică, iar filosofia este gîndită și construită ca o catedrală de idei-metafore, de idei-imagini, deci ca o construcție deopotrivă teoretică și artistică, folosindu-se în egală măsură de idei-concepte și idei-metafore, în care orizontul mitic se suprapune celui istoric.

Nu se poate contesta vechimea considerabilă a acestui punct de vedere, sustinut, într-o formă sau alta, de aproape toți comentarii operii lui Blaga. Și totuși, el primește o interpretare nouă, inedită, în cartea lui Al. Tănase, înfînt mai subtilă decît a fost cînd pînă acum. Sînt urmăriți, firește, elementele comune ale filosofiei și poeziei (teme, idei, atitudini), acelea care pot justifica și susține ideea enunțată în titlu. Pentru prima dată, însă, aceste elemente nu mai apar cercetate ca rezultat al unor influențe exterioare între cele două planuri, deci al unui raport de anterioritate și de subordonare, ci ca date constitutive ale unui univers lirico-filosofic esențial.

Cum se poate vedea, totul pleacă (și revine, pe parcursul analizei) de la cîteva elemente comune poeziei și filosofiei lui Blaga, de la sublinierea esenței filosofice a poeziei și de la relevarea naturii duale — conceptuale și artistice — a operii teoretice din Trilogia. Aici, însă, autorul va avea de ales nu numai între a lăta sau alta a filosofiei, ci și între multiplele semnificații istorice care i se pot atribui. De aceea, programul său (făci de bine, de serios fundamentat) va trebui, inevitabil, să sufere un ușor ecart, pentru a fi prezentate mai amplu, mai nuanțat, o serie de probleme apărute în ultimii ani. Cit de vie, de actuală este filosofia lui Blaga? Cite posibile corolamente prezintă ea cu datele unei filosofii materialist-dialectice despre lume, cu o viziune deosebită despre sens și natura existenței? În răspunsul deosebit de profund la aceste întrebări (nuanțat, metodic, echilibrat) deslușe a dintre cele mai importante contribuții ale cărții lui Al. Tănase, punctul ei de maximă și seriosă responsabilitate. Spațiul nu îmi permite să concretizez toate subtile distincții făcute de autor, mîna sigură cu care știe să separtă esențialul de accidental, să releve și să dea interpretarea cea mai justă unor elemente idealiste și agnostice ale filosofiei lui Blaga, coexistînd cu unamismul integral, cu patosul și cu numeroasele elemente raționaliste. Voi arăta, de aceea, un singur aspect revelator: punctul în care programul inițial (unitatea poeziei cu filosofia) se întrepătrunde și coincide cu această necesară abordare ideologică. Sînt date două aspecte esențiale ale operii: filosofia și poezia, fiecare cîntînd în subșansă și în elemente proprii, specifice ale celui-lalt. Care dintre ei (întrebarea s-a pus) este mai actual, mai valoros, mai apropiat de sufletul nostru contemporan? Răspunsuri au fost și pot fi foarte multe, dar al lui Al. Tănase (bazat tocmai pe întuirea „unității organice” a întregii opere) mi se pare sin-

Ion Madoș

Continuare în pag. a 6-a

Al. Piru

Continuare în pag. a 6-a

demers pentru

BIBLIOTECA LUI BODODEL

Bododel Corneliu este operator chimist cu categoria 6-a. Are 50 de ani și cistigă 2500 de lei pe luna. Sola lucrează tot în Combinatul Petrochimic Pitești. Due o viață echilibrată și bunăstare nu lipsește din casa lor. Cred că sint multumiti de viață. Pașiunea operatorului chimist Bododel Corneliu sint cărțile. Una din cele trei camere ale apartamentului său a căsădit destinația de bibliotecă. Intre 10.000 și 12.000 de titluri se însiră ordonat, pe două și trei rânduri în rafturi solide de lemn lustruit. Proprietarul lor le îngrijește cu sfintenie. Pașiunea este pasiune. N-admite o filă îndoită o copertă mototolită și se enervează dacă din întâmplare cumpără o carte cu defecte. Nu imprimă cărți decât celor care știu să le păstreze. O bună parte din cistigiurile lui erau daramul librăriilor și anticariatelor în care este deja cunoscut.

Cărțile li se adaugă o vastă colecție de ziare și reviste numărand circa 5.000 de exemplare. În sertare se găsește dosare voluminoase cu articole decupate. Stăpînul casei petrece numeroase ore în această splendidă bibliotecă, alăcat asupra biroului său, răsfoind cărțile, studiind, oferindu-și o meritație delectare spirituală.

Intre titlurile celei mai iubite sint cele legate de războaiele mondiale: opera lui Coșbuc și a lui Argetz (are toate Biletetele de papagal legate împreună și tine mult la această „carte”). Își dorește pentru viitorii ani să găsească în librării: Istoria literaturii române de George Călinescu și opera istoricului completă a lui Nicolae Iorga. O mențiune plus: Bododel Corneliu n-a fost niciodată în posesia unei cărți, nici un ziar. Le-a cumpărat pe toate de-a lungul vieții sale de muncitor. Biblioteca lui reprezintă — de ce nu? — o posibilă definiție a Calității Vieții?

DESCRIERE DUPĂ NATURĂ

Miros proaspăt de var și zăvăleală de moale. Calc peste un linoleum neobisnuit de moale, cimentul din hol a fost acoperit de un strat de burete. „Copiii sint mici ar putea să răcească zbangându-se prin casă”. Holul dă impresia unei verande, e mare și peretii imită cărămida în timp ce linoleumul seamănă cu un mozaic albastru și alb. Dintr-o cameră răzbat aerul răcoros semnalului alt de iubit de copii: „1001 de seri”. Nu-i deranjăm. Gazda mă invită în sufragerie. E o liniste plăcută care te înundă poate din cauza armoniei, poate pentru că cei mici sint absorbiți de nădărușile ursulețului de pe ecran. Mă așez într-un fotoliu cu spătar în celălalt. Stăm de vorbă. Lingă mine în bibliotecă se însiră vreo trei sute de volume: o bună parte din seria Bibliotecii pentru toți, Romanul de dragoste, Romanul secolului XX, câteva cărți de specialitate, toate avind amprenta lecturii. Nu sint prăfuite obiecte de decor. Pe masă, într-o vasă câteva fire de garoafă plâpînde în acest început de primăvară. În fata mea pe peretele crem, „o dimineată proaspătă de munte”. Mi se spune că fratele gazdei pictează în orele libere. Abandonat de ursulețul năvălitor, în cameră și armonia rămîne totuși. Rămîne pentru că zăvăleala a fost aleasă potrivit cu tapiseria verde a mobilei, pentru că cele câteva bibelouri nu încarcă vitrina și covorul se contopește cu furnulul căminului. Copiii mă chemă să le văd lucrările. În camera lor ordinea nu prea este clară o neliniște de zăvăla și o face să se scuze, dar copiii sint fericiți să-și arate corolare — un camion, masinute, acarele... Mă uit în jur. Mobila e simplă, oricînd se poate schimba poziția mesei, a paturilor, a scaunelor, totul la sugestia stăpînului acestui loc-labirint. E un cerut ca peretii să fie verzi și au fâgăduit să nu-i mai picteze cu creioane colorate. De aici se poate ajunge în balcon de unde se vede toată pădurea Trivale — imensitate de rivniță sănătate. Perdeaua e lăsată în dormitorul mic aranjat cu gust, mistițit de lumina estompată a vîjzei. O canapea, un dulap, o noptieră, o măsuță, două scaune scunde...

Desigur nimic nu poate fi mai simplu decît o locuință, decît obiectele mari și mărunte care se găsesc în orice casă, alcătuit împreună ceea ce se cheamă universul căminic, căminul unor oameni de astăzi, neavînd altă pretenzie decît aceea de a trăi cinstit o fericire cotidiană, cu încredere în ziua, si-n anul, si-n secolul care bat la ușă. Locuința mecanicului Postelnicu Marin și a soției sale Octavia și a celor trei băieți ai lor, Ovidiu, Marcel și Lucian, în care am fost oaspete un ceas, nu este un caz unic. Dimotrivă, ea reprezintă un adevăr multiplicat de milioane de ori, într-o imensitate de nuanțe în viața muncitorilor acestei țări.

IALOG CU UN MUNCITOR

— Cum ti se pare munca? I-am întrebat pe Găntol Ion.
— E foarte grea. Din punct de vedere fizic te solicită destul de puțin dar preinde multă concentrație psihică, multă atenție. Și răs-pundere foarte mare.
— Lucrezi de mult aici?
— De zece ani, de cînd s-a pornit instalația.

MĂRKI ZOLTÁN Întotdeauna ziua aceasta

Întotdeauna ziua aceasta vreme frumoasă aduce, o singură plutare, aerian e orașul în nesățioase mireme, prin noapți de păduri prin zorii apelor dinspre mustite ogore larg revărsate, fară umbră, aidoma vîntului în șpor luncă, în vîluri împletindu-se, Pe drumuri acum oamenii pomesc, cadem tot mai rapid, cademate pulșaiți. Nu-i chip să urmezi graba fiecărui în parte, dar poți aduna frunțile toate-n memorie, mișcarea sîfletelor lîund în stăpînire lumina. De-aceia s-a trezit strălucitoare dimineața aceasta se alătură viitorului adînc respirînd.

În românește de Gelu Păteanu

fată unui moment de cumpănă, că nu si-a pierdut firea și nu si-a trădat profesia.
Dintr-o gravă și responsabilă constiință a chemării muncii se deschide doarta vieții. Si-o gură de rar își face loc în vis. Ne rămîne și această calitate fantastică de a trăi și dincolo de realitatea pragmatică, în lumea idealului, în lumea speranței.
La data cînd acest reportaj vede lumina tiparului, cei doi colegi ai mei au primit poate o casă nouă, un apartament din fondul de stat într-un cartier din vecinătatea combinatului. La ceasul cînd scriam aceste rânduri însă, încă mai visau lucid: si va avea două camere mari și luminoase, si va fi „confort unu”, si va avea faianță albă la baie și tevi licioase, si vom pune mobila așa... si...

am venit în mijlocul lor și le-am spus: Vreau să scriu un reportaj despre call-tatea vieții muncitorului din România de astăzi. Voi trebuie să mă ajutați. Să faceți o comparație propune unul dintre interlocutorii mei să faceti un paratie între cum se trăia acum 25-30 de ani și cum se trăiește astăzi.
— Bine. Cum se trăia?

— Ca după război. Totul pe cartelă. Și oținea, și zahărul, și toate... Hainele li le făceau pe „puncte”. Erai fericit dacă aveai farfură plină de masă, nu îndrăzneai să întreci e în ea. În timpul secetei celei mari apăruseră speculanții și vindeau la colțul străzii bucăți de turtă cu dovleac și mălai... Asta era. Bocancii scofiliți cu piștele de cauciuc, manșii de ploaie de celuloză, lodenuri spălăcite. Mai era și nesiguranta, nu te știai de azi pe mîine... Scrieti despre asta și reportajul o să fie citit. O să se vadă prin comparație cum trăim astăzi.

— Eu zic să scrieti despre școală, zice altul. De aici pleacă totul. De cînd muncitorul are acces la școală meseria nu mai înseamnă o cuscă din care nu ai cum evada. Meseria este acum o problemă de preferință. Te faci ce vrei. Înveți și capeti profesia care-ti place. Lăcătus vrei, lăcătus te faci, amecist vrei, amecist te faci. Dacă vrei înveți, înveți și faci inginer. S-au sters diferențele dintre meserii și nu mai e nici una inferioară, cu nici una nu-ti mai e rușine. Si asta înseamnă Calitatea Vieții, nu?!

— Mai bine scrieti despre nivelul de trai. Dar să nu dați cifre că asta se găsește peste tot. Să descrieti exact tot ce se vede, tot ce înseamnă îmbrăcămîntea, mobila, preocupările, obiectele, totul...
— Scrieti tot ce se vede. Si Dacile personale, si autobuzul 2 care intrîrzie. Să scrieti exact cum este, nu numai ce e frumos, să scrieti și despre ce e greu că nouă nu ne e rușine cu greutățile noastre. Sint ale noastre și noi o să le rezolvăm.

— Bine, am să scriu. Care sint greutățile voastre?

— Scrieti că mai sint birocrati care nu inteleg nimic din munca noastră, care cred că Pro-liza este ca instalata de gaz din bucătăria lor.
— Eu zic că ar fi mai bine să povestiti o întâmplare, un fapt. Uite, povestiti o zi din viața unui muncitor, minut cu minut: și ce vădă cum trăiește el, cum gîndește, ce simte... Arătați cum se scoală în zori, cum își duce copilii la cămin, cum se urcă în autobuz. Pe urmă arătați-l la fabrică, cum muncește, cum se intelege cu colegii cu seful, cum ridică o problemă într-o secîndă de parci. Apoi mergeți cu el acasă, insotit-l într-un magazin, la meci, arătați cum li face temele ăluia micu'.

— E prea mult pentru un reportaj. Mai bine arătați o singură imagine. Arătați ce nivel cultural am atins. Descrieti biblioteca lui Bododel. Areți trei mii de cărți, are și toate Biletetele de papagal. E ceva pentru un operator, nu?!

— Este.
— Vorbiti despre nivelul nostru profesional. La Buradienă o treime dintre operatori au școala de maistri terminată. Un om cu școala multă face un lucru mai bine și intelege totul mai bine.

— Adică? — Adică un muncitor cu școala este un muncitor consistent de rostul lui. Intelege de exemplu cum să rezolve problema cu poluarea și n-o să scalde satele vecine în gaze cînd trebuie și cînd nu trebuie. Si pe cit poate n-o să-l lase nici pe altii s-o facă. Cu cit are școala mai multă, cu atît li crește greutatea cuvîntului și simte si el că nu-l nimeni.

— Asa o fi, nu zic nu, dar mai bine să vină la unu din noi acasă, la oricare, și să povestească tot ce vede, de la pinea de pe masă la televizor și frigider, să treacă ca într-un inventar totul, arnocele casnice, reviste, cărți, lucrurile de copil, îmbrăcămîntea, tot. Să facă așa ca la film, cu transformatiuni cînd pe una, cînd pe alta și cînd o fi la urmă, hop, din toate se simte rustul vieții...

O FAMILIE DE MUNCITORI

Stroileasa Ilie, născut la 22 dec. 1947 în Curtisoara, judetul Olt. Aldea Maria, născută în Merisani, judetul Arges, la 25 Iulie 1956. Amîndoi operatori chimisti la instalatia Olefine II fin Piroлиза I Pitești.

Copilăria lor a fost aproape la fel. Satele în care au crescut sint despărțite de 100 de km și apropiate de 2.000 de ani petrecuti în aceeași leze, sub imperiul acelorasi datini, obiceiuri și principii de existență morală și materială. În perimetrul acestor date intîlnirea lor pare firească și desprinsă de intîmplare. El avea 29 de ani, făcuse armata la grăniceri, terminase școala de maistri și trăia cu picioarele pe pămînt. Era destul de matur să tină hăturile vieții în mină și destul de tînăr să poată ride din cînd în cînd cu poftă, din toată inima.

Măria era mai tînără. Abia terminase liceul Industrial de chimie și ratase la numai cîteva sutimi intrarea la facultatea de farmacie. Fată de la țară, fără meditații cu universitari și fără tomuri cartonate în biblioteca personală. Dar fată de la țară, cu profil moral sănătos, fără rețutări de cafeana și false tristeti iremediabile. Ambitia ei era să demonstreze acum că poate să lucreze într-o instalație complexă, pe un post dificil, si într-un an a reușit să devină un model viu de operator chimist-femeie.

Poza lor stă la gazeta de perete a secției ușor îngălbenită de soarele acestei primăveri sănătoase. Două destine, doi oameni vii și un crîmpel din viața lor. Două arene colosale în care se trăiește cinstit, nu se joacă teatru: munca și căminul. O familie de muncitori care ilustrează sensul existentei contemporane.

TITUS VIJEU

Hărțile griului

Incă o dată voi merge să văd un sat dansînd în lumină acolo unde iarba incinsă croupă sub lama fluidă a aspresoarelor. Cînd de cînd întrebam în casa noastră din munții de ce se cheamă atît de frumos Cimpia Română, locul de baștină-ol griului?

Incă o dată voi merge să văd satul în care un om numără griul...

Toma Roată: „Spre noi șantiere”

ION MĂRGINEANU

Scrisoare din Alba Iulia

tu intelege-mă că sint iubiri pe care numai patria le știe năsterea ei le-a cumpănit sfînt adevăr legat de gîie

tu intelege-mă că sint semînte în care numai patria coboară iradiînd apoi în fruct catarg de aură dulce ce-nfioră

tu intelege-mă că sint grădini în care numai patria e floare cu limpezimea păcii iradînd atomii sevei grea, strălucitoare

tu intelege-mă că e-un abecedar în care patria-i doar inimă mereu origine sacră din care-nfățișarea pentru vecie am luat-o la bine și la greu.

DUMITRU UDREA

Anotimp de foc

O lacrimă de dor ne crește sub pămînt Din care se-nțevăd făclile de griu Și iar s-aud venind străbunii la ospăt Căliari pe cai de fum strunții mereu în triu.

Ei rătăcesc spre noi prin floarea de cîreș, în vise zăbovind ca oltădă-n rod Și mingiile în mers un anotimp de foc Ivit peste cimpii c-un soare violeod.

ION ANDREIȚĂ

De țară

Mușc piinea cum mușcăoră Pămînt și fi-pămînt Și griu-mi urcă-n singe Năluci din vechi credinți.

Cu cai ieșii din steme Noroadele puboi Re-nvii trecute drumuri În singele din noi.

La campeni de restrîște Sub soarele olog Ne bîntuie prin singe Un cerb și-un inorog.

Amurguri ard pe zare Snopi grei de timp și rod Și-n floarea de singe Văd frunți de violeod.

Și cresc din singe roșu Coloanele de-a-naltul, Din roșu făcînd simbol De luptă, preocupat

Și preocupatul galben Și-albastrul pur din noi, Dem curcubeul vieții Nemălipșind apoi

Sint mai bătrîn c-un secol Ce e țitori o țară, Român dintotdeauna, Mai tînăr c-o povară.

LUCA ONUL

Imn

Noi cîtorim cetăți de griu În care găsim cu piine, Și-n care curg Bărbaiți-Riu În felul țării de-a rămîne.

Noi cîtorim cetăți de stele În care noi sintem bărbaiți, Ce nu vom fi muțoi din ele Decît odată cu Carpați.

Noi cîtorim cetăți de nunți În care găsim cu faguri, Și-n care curg Bărbaiți-Munți Sub stolul păsărilor steaguri.

Noi cîtorim cetăți de griu Cu metereze de secură, În care curg Bărbaiți-Riu Spre-adîncul dragostei de țară.

LIVIA NEMȚEANU-CHIRIACESCU

Pe deal prunii

Urișe cochilii își ridică spinăriile Susținînd necrezute nisori Pe deal, prunii horesc către ziua Întru încoronarea cu flori

Rodul se umple, pămîntul se umple De mireme, pină-n rărunchi Peste solștițiu s-aud cum tropăie Prunele coapte căzînd lîngă trunchii

Aerul trage perdeaua de sunete A necentenitei înfloriri Pe sub bolțile promișînd roadele Nimfe nuntesc și satiri.

Undeva s-au rupt zăgăzurile De arome amețitoare Parcă sint luat și parcă m-ar duce O nevăzută alunecare

Către retortele unde se-amestecă Amare otrăvuri cu gustul dulceag. Pe deal, prunii clopoteșc din petale Cînd fumul de aer se-nfășură și trag.

teatru

Parodie și meditație poetică

Interpretarea celebrei comedii a lui Shakespeare „Nevestele vesele din Windsor”, de către regișorul Alexandru Tocilescu și trupa Teatrului Tineretului din Piatra Neamț, originală, îndrăzneată, are drept rezultat un spectacol de remarcabilă vervă și frumusețe poetică. Nu este vorba, în acest caz, de o lectură contemporană în accepțiunea simplificării brutale și deliberate (dimotrivă, Tocilescu mai degrabă „încarcă” acțiunea printr-o parodie desfășurată, de amuzament plin și dezînhibat) nici de o decupare savantă a textului în așa fel încît el să rimeze cu evenimente de ultimă oră. Se poate spune doar că regișorul își construiește spectacolul într-o stare de spirîl contemporană, o stare a tineretului mai cu seamă, care este aceea a amorului pentru muzica pop (și pentru muzică în general) precum și a dezvoltării de comportament (ce nu trebuie confundată cu irepresabilitatea cum se aplică să o facă mătășile cicălittoare). Alexandru Tocilescu urmează în creația sa două căi, aparent divergente: prima este parodia, de care aminteam mai sus, cea de a doua meditația profundă asupra ecoului de melancolică vitalitate, sir John Falstaff. În privința parodiei, nimic nu-i poate fi reproșat: totul este ingenios și aproape de panderite și de un desăvîșit bun gust. Sir John se înfățișează ca un „gentleman” copil, care și-a petrecut tinerețea în Indiă, în vreme ce anturajul său e compus din diversi play boys caracterizați prin ochelari de motociclist și lanțul ce le servește drept armă de agresiune. Pe aceeași linie sint re-individualizate toate personajele piesei, regișorul și scenograful

Francois Pamfil amestînd literalmente spectatoriul cu diversitatea culorilor. Pe scurt, un adevărat Babel modern este suprapus verbului shakespearean — și încă indivizibil mai cîntă și agreabilă, îndrăzneată, are drept rezultat un spectacol de remarcabilă vervă și frumusețe poetică. Nu este vorba, în acest caz, de o lectură contemporană în accepțiunea simplificării brutale și deliberate (dimotrivă, Tocilescu mai degrabă „încarcă” acțiunea printr-o parodie desfășurată, de amuzament plin și dezînhibat) nici de o decupare savantă a textului în așa fel încît el să rimeze cu evenimente de ultimă oră. Se poate spune doar că regișorul își construiește spectacolul într-o stare de spirîl contemporană, o stare a tineretului mai cu seamă, care este aceea a amorului pentru muzica pop (și pentru muzică în general) precum și a dezvoltării de comportament (ce nu trebuie confundată cu irepresabilitatea cum se aplică să o facă mătășile cicălittoare). Alexandru Tocilescu urmează în creația sa două căi, aparent divergente: prima este parodia, de care aminteam mai sus, cea de a doua meditația profundă asupra ecoului de melancolică vitalitate, sir John Falstaff. În privința parodiei, nimic nu-i poate fi reproșat: totul este ingenios și aproape de panderite și de un desăvîșit bun gust. Sir John se înfățișează ca un „gentleman” copil, care și-a petrecut tinerețea în Indiă, în vreme ce anturajul său e compus din diversi play boys caracterizați prin ochelari de motociclist și lanțul ce le servește drept armă de agresiune. Pe aceeași linie sint re-individualizate toate personajele piesei, regișorul și scenograful

Marius Robescu

film

Simbolul sburătorului

Viețile oamenilor celebri constituie subiectul a numeroase filme plătute perfect de dragoste, pe care sentimentul de dragoste și intenția omagială, cu care sint făcute, le motivează într-o anumită măsură. Sentimentul și intenția duc la realizarea unor părți emoționante, comunicative și receptate de public cu căldură. Consistența lor rămîne însă defectuoasă, cantitatea de informații ce alcătuiesc desfășurarea lor nefiind suficientă pentru flăcări fierbinte ce trebuie aprînși în conștiința fiecărui spectator. „Romanțarea” vieții unei celebrități este o abordare riscantă care cere atenție și severitate în selectarea faptelor, pe lîngă sentimentul de dragoste și venerație cu care se procedează la însușirea lor. Informațiile, transmise în scenete admirabile, cu redicii devenite memoriale, nu sint întotdeauna cheia potrivită pentru a deschide lumea de idei și idealuri ce a insuficient existența unui erou ce s-a dovedit în timp a fi genial. Cu filmul Aurel Vlaicu, Mircea Drăgan (regie) și Eugenia Busuioceanu (scenariu) nu sint străini de dificultățile ridicate de un astfel de subiect. În carnetul program scenic, mărturisesc că „existau cîteva scenarii care sînteaucă un asemenea film nu se poate face. Si acum, iată-l așteptînd confruntarea cu dumneavoastră, spectatorii...”. Spectatori nu sint însă simplici, ci severi, ei așteaptă întotdeauna cu mosul, plînuși, „mărul în floare, cîntarea și aurul”.

Deschiderea filmului este splendidă, cu un cor bărbătesc, plin de accente grave, în folosirea versurilor poeziei lui Octavian Goga. La noi (muzica: Theodor Grigoriu). Retribuira rolului principal lui Gabriel Oseciuc este inspirată, iar machiajul (remarcabil machiajul în acest film, semnat de Ana Stan) face eroul foarte apropiat spectatorului, prin asonanța ce o împune cu figura cunoscută din manualele școlare, încă din primii ani de școală. Acest film, mărturisesc scenarista, „este o datorie patriotică”, dar, așa cum se știe, datoria patriotică, atunci cînd este vorba de o operă de artă, nu trebuie să ne lîneze datoria estetică. I se poate reproșa scenariului dialogul prea didactic, evoluînd în „citate”, fapt ce s-ar putea datoră opoziției acestui film cu figuri de oameni de seamă ai epocii: Octavian Goga, St. O. Iosif, Ilarie Chendi, Spiru Haret ș.a. Chiar și interpretii (elită actoricească) suferă de influențe declamatorii ce depășesc austeritatea (eventual căutăta) și trec în glacialitate. Distincția doamnei Prim-Ministru este adesea o seacă întepinerie (Ioana Drăgan). Uneori trucajele sint evidente. Mediul tărănesc transilvan, aspectele distracțiilor studențiești din bodegile mîncehneze, atmosfera epocii — costume, atitudine și culoare, mai ale culoare — sint bine surprinse. Printre cele mai frumoase scene ale filmului remarcăm cele realizate cu muncitorii în atelierul în care Aurel Vlaicu își construiește aeroplanul. Eroul, acest reprezentat temerar al neamului, care a încercat să treacă munții în zbor, cu aripi plătite din iubire pentru stîntă și țară, rămîne un simbol al ideii de libertate și universalitate. Filmul încearcă doar această performanță.

Corina Cristea

televiziune

Artă și performanță

Realizatorul ultimului telecercat, Constantin Paraschivescu, a avut ideea excelentă de a invita în emisie un actor strălucit de teatru și de film care, paradoxal, este încă peura puțin sau mai puțin știut (ca nume), decît alții, de marele public: Vasile Nițulescu. Actor de geniu și om cu înalte însusiri, Vasile Nițulescu este deopotrivă de stimat și de iubit în lumea teatrală, ca și în afara ei, însă marea sa modestie care exclude „regia” succesului explică paradoxul și astfel el poate fi arătat oricînd cu degetul pe stradă de admiratori care nu știu cum li cheamă, dar l-au aplaudat în „Azi-lu de noapte” sau în „Tânase Scătuțu” și-l numesc cu numele personajelor interpretate. Se poate spune că un asemenea artist nici nu-și poate dori mai mult, că „intrarea” lui în rol se dovedește astfel absolut, totuși prezentarea lui pe cea mai mare „scenă” a țării a fost mai mult decît nevenită. Actorul, ilustrat cu strălucire de secește din piesele și filmele în care a jucat, a acceptat de data aceasta pentru o oră să fie și Vasile Nițulescu, un om blînd, fără „orgolii” meseriei, iubitor oniscut al poeziei, el însuși un poet care nu publică din timiditate, inteligent și bun, stînjinit parcă de privirile noastre. L-am cunoscut și sint mîndru de asta.

Realizatorul ultimului telecercat, Constantin Paraschivescu, a avut ideea excelentă de a invita în emisie un actor strălucit de teatru și de film care, paradoxal, este încă peura puțin sau mai puțin știut (ca nume), decît alții, de marele public: Vasile Nițulescu. Actor de geniu și om cu înalte însusiri, Vasile Nițulescu este deopotrivă de stimat și de iubit în lumea teatrală, ca și în afara ei, însă marea sa modestie care exclude „regia” succesului explică paradoxul și astfel el poate fi arătat oricînd cu degetul pe stradă de admiratori care nu știu cum li cheamă, dar l-au aplaudat în „Azi-lu de noapte” sau în „Tânase Scătuțu” și-l numesc cu numele personajelor interpretate. Se poate spune că un asemenea artist nici nu-și poate dori mai mult, că „intrarea” lui în rol se dovedește astfel absolut, totuși prezentarea lui pe cea mai mare „scenă” a țării a fost mai mult decît nevenită. Actorul, ilustrat cu strălucire de secește din piesele și filmele în care a jucat, a acceptat de data aceasta pentru o oră să fie și Vasile Nițulescu, un om blînd, fără „orgolii” meseriei, iubitor oniscut al poeziei, el însuși un poet care nu publică din timiditate, inteligent și bun, stînjinit parcă de privirile noastre. L-am cunoscut și sint mîndru de asta.

Iulian Neacșu

calitatea vietii

- Ce categorii ai ?
- A 6-a.
- Cit citisti ?
- Destul. In medie 2200 de lei pe luna. Dar sa stiti ca nu e de ajuns sa ai bani. Trebuie sa ai si ce face cu ei, sa gasesti in magazine ce-ti trebuie si ce-ti place. Ce folos sa ai buzunarul doldora de bani daca duna ce stai un ceas la rind vizitatorilor, nervoasa (ostenita poate, ca i se ea om) se uita la tine... nu stiu cum ? Cind nu se intimpla nici unul din aceste necazuri viata e frumoasa. Si destul de des e frumoasa.
- Esti casatorit ?
- Da.
- Copii ?
- Vor veni.
- Ce ti se pare ca defineste viata ta ?

Desene de Sabin Jifoncu

— Viata mea este alcătuită din multe și mărunte lucruri de zi cu zi. Nici unul însă lipsit de importanță.

- Ce pasiuni ai ?
- Lectura, sportul...
- Ti le poți satisface ?
- Da. Citesc mult. Am destul timp pentru asta. Până de curând am făcut sport de performanță. Am jucat rugbi într-o echipă de Divizia B. Unii spun că am jucat bine. Și acum mi plac mișcare, ridic haltere, lucrez la sală... Imi fac și călătoriile. Mai ales cu turneele sportive am văzut destule orașe.
- Ce studii ai ?
- Liceul industrial, Școala de maștri. Lucrez însă pe post de operator de tablou.
- Te deranjează asta ?
- Nu. Acesta este sensul viitorului. Muncitorul va trebui să aibă o pregătire teoretică solidă, să fie apt pentru o eventuală calificare. Ziua de muncă nu mă va găsi nepregătit.
- Te gîndești la ziua de mîine ?
- Orice om se gîndește.
- Ce crezi că definește viața contemporană ?
- Orice ai face astăzi nu poți exclude din noțiunea de viață omenească două lucruri: viața și tehnicitatea. Totul se petrece din ce în ce mai repede. Deplasarea, schimbările, chiar și moda, se petrec mai ușor. Nu-mi este deloc indiferent faptul că pot ajunge de la Pitești la Iași în numai câteva ore. Tehnica și implicit viteza care o însoțește au schimbat calitativ viața omului.
- Ce crezi că-și dorește muncitorul de astăzi ?
- În primul rînd își dorește liniștie. Nu vrea zgomote, stress, poluare. Vrea o viață liniștită, curată și naturală.
- Dar din punct de vedere material ?
- Fiecare om vrea obiecte materiale și frumoase, îmbrăcăminte, mobilă, obiecte casnice, într-un cuvînt vrea confort. Și mai vrea ceva: să găsească sortimente diversificate care să-l satisfacă nevoia de libertate, de alegere, de opțiune. Acestea sînt năzuirile materiale zilnice implinite pentru un muncitor român.
- În sens mai larg, ce idealuri de o viață rămîn după părerea mea apartamentul proprietate personală și autoturismul.
- Ce crezi că va înlocui caracterul vieții în viitor ?
- Pacea. Omul vrea siguranța vieții lui și a copiilor lui. Nu mai poate suferi deasupra capului fotografia bombei atomice și a apocalipsei. Dar asta n-o vrea numai muncitorul român. Nimeni nu poate accepta nebunia unei bombe cu neutroni.

IN MILCUL LUMII

— Omul a încetat de mult să depindă numai de natură și de sine, cerințele calitative ale vieții sale l-au determinat să abandoneze un anumit tip de libertate individuală, gregară și superficială, și să se integreze unui ansamblu complex structurat pe un alt tip de libertate, pe anumite criterii de calitate, cantitate, de cerințe și disponibilități definite în contextul colectivității, dacă vrei, prin extindere de domeniu, în contextul omenirii.

Nu este nici o exagerare. În condiția calitativă a vieții muncitorului român de astăzi se include cu certitudine și vestele din Orientul Apropiat sau din Asia de Sud-Est citite la pagina externă a ziarului Știința, și poluarea cu petrol a Mării Nordului, și mortalitatea infantilă din India și ultimul transport de isosim și altimul zbor în cosmos, pentru că toate acestea participă la echilibrul vieții strâmbă la ea de realizare și spec. de certitudine și neapăsare, de criză și de optimism, pentru că toate acestea umbresc și luminează sentimentul și starea de a trăi.

Nu știu ce totală convingere dacă există o meserie de a trăi. Dar știu că sentimentul din România de astăzi, omul sau, a evoluat determinat de aspirațiile tehnice și culturale socializate până la condiția și coordonarea unui urbanism, adică până la un tip uman superior, capabil să creeze ambianțe semnificative din personalitatea lui presără în favoarea unei coeziuni colective în mijlocul căreia se simte mai puternic, mai apărat. O doctorie din Debroșea sublinia căndva justifica morală pe care a întâlnit-o la unii din posesorii săi. Bătrînul măcășea sfîșt la comunist și spunea: între altele că scria bunătatea materială și bunuri ar fi în familia ta nu poți să scrii că adevărat dacă știu că în casa voastră un copil suferă de foamete.

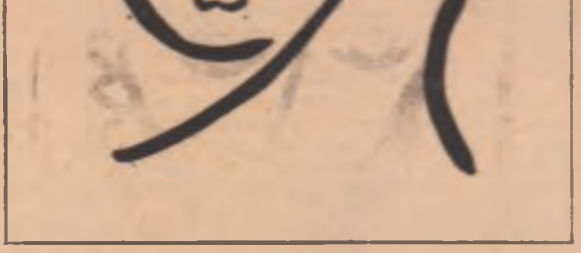
Intr-adevăr, cerul vieții nu e joasă decât au ai sentimentul că ai pus umbră, că ai făcut totul ca în toate cazurile să se seare și stie. Fiericire își reclamează caracterul democratic și nu e ferice decât se și pentru așa. Am convingerea fermă că viața muncitorului are acest suport moral și științific necesar, pentru că a munci înseamnă a face, a produce bunuri materiale și spirituale utile, necesare societății în care trăiești. O zi din viața unui constructor înseamnă înaintea tuturor bucuriilor și tristărilor e un perete la apartamentul în care va locui o familie; o zi din viața unui tipograf înseamnă înțelegerea și curajul pe care îl va avea pentru a-și deschide un cer de vise și idei; o zi din viața strungarului, mai presus de zădărnici și sudoare, înseamnă un porumb necesar la trenul vîrtej care se duce înainte, înainte...

Acesta nu e decât o parte din raportul și vrea dedicată ideii că omul este tehnica de rezistență al faptului de a trăi și că din voința și condiția ei germinează Calitatea Vieții. Viața este un fenomen teribil de complex. Calitatea, coeziunea și serena schimbătoare nu se așază cuminte în tipare și nu se lasă decernată secundată până la capăt. Orice ai desigur fără la patru rîmni aspecte și semnificații esențiale. Dar cu cât te apropii mai mult de ea cu atât mai puternic ai sentimentul că omul este dominat de toate, pentru că mai mult de jumătate din timpul activității sale și-l petrece muncind. În jurul acestei activități se gravitează toate și calitatea vieții înclină într-o parte sau alta în funcție de randamentul muncii, de condiția, natura și rezultatele acesteia. Artăzi mai mult decît oricînd, din fragedă pruncie până la anii senectuții, omul există continuu între granițele activității utile.

— Mîine prezentul este tehnica solidă a viitorului, în timp ce viitorul este o componentă esențială a calității vieții prezente. O colectivitate care ar gândi cu precizie retrospectiv, care și-ar încropi existența spirituală numai din analiză, care s-ar apleca aproape exclusiv asupra trecutului neglijînd programatic viitorul, vi-zina prospectivă, ar fi o colectivitate condamnată. Timpul ar însemna pentru ea numai ceasurile care o conduc la degenerare. Ar fi o colectivitate închisă pentru care singurele schimbări s-ar petrece în interiorul moșii.

Mă se pare deci că totul direct să circumscriem problema calității vieții unei determinări politice esențiale pentru societatea noastră și anume aceea a investigațiilor prospective și planificării în principalele direcții ale existenței materiale, sociale și umane. Un viitor proiectat în linii mari conferă un plus de siguranță vieții prezente. Planificarea socială asigură idealurile și reperu cu influență intimă pentru ceea ce numim cu un termen generic și de maximă actualitate: Calitatea Vieții.

N. Stoicescu
Andrei Leonard

— Nu este nici o exagerare. În condiția calitativă a vieții muncitorului român de astăzi se include cu certitudine și vestele din Orientul Apropiat sau din Asia de Sud-Est citite la pagina externă a ziarului Știința, și poluarea cu petrol a Mării Nordului, și mortalitatea infantilă din India și ultimul transport de isosim și altimul zbor în cosmos, pentru că toate acestea participă la echilibrul vieții strâmbă la ea de realizare și spec. de certitudine și neapăsare, de criză și de optimism, pentru că toate acestea umbresc și luminează sentimentul și starea de a trăi.

Nu știu ce totală convingere dacă există o meserie de a trăi. Dar știu că sentimentul din România de astăzi, omul sau, a evoluat determinat de aspirațiile tehnice și culturale socializate până la condiția și coordonarea unui urbanism, adică până la un tip uman superior, capabil să creeze ambianțe semnificative din personalitatea lui presără în favoarea unei coeziuni colective în mijlocul căreia se simte mai puternic, mai apărat. O doctorie din Debroșea sublinia căndva justifica morală pe care a întâlnit-o la unii din posesorii săi. Bătrînul măcășea sfîșt la comunist și spunea: între altele că scria bunătatea materială și bunuri ar fi în familia ta nu poți să scrii că adevărat dacă știu că în casa voastră un copil suferă de foamete.

Spiru Chinădă: „Tehnologie”

DUMITRU BALĂEȘ

Intrarea in vocale

Văd un copac în care suspină
sevele pomului;
lumina e un joc mai dinspre margini
plimb interiorul cel adînc al zilei;
via nouă mi sîbi și-nchipuiesc
și lacrimile cerului lovesc în fruntea
prezumt abia pînă de raze-n jurul lor
și ioinică
precum din flori spre fructe,
polenizarea aștrilor
prin noaptea, așa sunt ele, trecerile de vocale
în interiorul cuvintelor.

Atoci de-aici putea să fi tu însuși
măcar cel bobul cel rămas de rouă
cître țarii zilei,
să vezi lumina cereșii îndepărtîndu-se,
să le aduni imaginile, să le crunci
în ghișduri
de fîndă,
și cînd învoarele tu le suzi
sunind acolo în odincuri,
să-ți poți întoarce ochii
spre cerul din lăuntru.

NICOLAE DIACONU

Sint toate altfel,

stau într-o lumină

Sint toate altfel, stau într-o lumină
Cu totul alta, blind vindicătoare —
E anotimpul cel dinți în care
Pînă la cîntec toate se luminează.

Cred că un viag se topește-n soare
Precum și rug ce nu se mai termină —
Dă voie păsării de foc să vină
Cînd măscătoara ei se va mai deora.

Și lăudă și rugul și stăbii
Acestui singe ca nu vrea să piardă —
Hrănit cu vînt și zăbuc stăpîni

Ce-nredăptă fîrîi ierbi în afară,
Tu vei semna de-acum cu vesnicia
Întîiul tîu proiect de primăvară.

VIOREL VARGA

Tineri sintem

Tineri sintem și țara ne ține în labire,
Otrădă aducea, dătină ne vin cu din beladă
Înima noastră bate în ritmul grînelor,
În ritmul grînelor îndămîră coloana de slavă.

Tineri sintem și mișcăm în cresc
plăpînzii sub palmă
Cu un cînt murmurat peste lume;
Venim de departe pe cai albi, pe cai albi
Și țara ne strigă pe nume.

EUGEN EVU

Fulger neinterupt

Fulger neinterupt patria
curge prin vinele celui ce-o cîntă
vulturii împelzind lovind cu singela
prin viscolii de cuvinte

Mari ierburii ocrotesc inima
izvorind din multimi, pentru sine
poetul e doar vîrșdur;
nimeni nu e din țertat de tăcere
în numele mumei sale
Lumina.

ion lică vulpești plecarea lui vică

Vică Blojan trecea prin inima satului, dîmneașă cînd soarele se aprindea din el însuși și începea să se verse, cum avea el obiceiul să spună: „Hai, bă, frate, bă, hai că se aprinde soarele din el însuși și se varsă”, zicea pe la porți cu noaptea în cap și pleca la cîmp.

Trecea prin inima satului și după el Rinca, nevastă-sa. Îi ducea geamantanul în cap și călca ușor, desigur, se legăna parcă. Vică crușese să zică ceva, dar trebuia să se întoarcă și în întoarcerea asta zăcă trebuia să des cu ochii de cel putu din trei oameni. Oamenii sesisera la porți. Stăteau cu stîlpi, petrecîndu-l. Așa că Vică nu se mai întoarse, nu-i mai zise nimic nevastei, care-si îngăhăie grații. Mierse cu privirile în pămînt, coborîse coasta Toghiranilor și o lăsase spre soare.

Oamenii stăau că Vică pleacă, stăau, dar nu-si putusea închipui cum va fi plecarea lui Vică. Stăau și a spusese chiar el lui Florică, după adunare. Beau pe zăcă la Florică înăca, stăteau rezemați și hana lumina nise broboane de sudoare pe fruntea lui Vică. Florică le văzuse de la, la școală unde se înșure adunarea dar acum se mira cum străluciau ele, broboanele, și stău demisicute.

Vică se chinea să pară înșistat, dar nu putea pentru că nu era. Mîca el cu greu capul, se uita mai mult în pămînt, dar ofta, trăgea fumul adînc parolă-ar fi trimis în călcie și vorbea rar, obosit. Florică era înșistat în el, dar starea celui-lalt îl făcea și pe el să-l privească des, să-l pătîrînd în suflet, să fie mai atent.

Atunci aflase Florică de la Vică:
— Am 15 ani, Florică, de cînd s-a început cooperativizarea în satul asta. În '61 am cărat piatră cu spânarea să fac drumul. Din '61 am bătut în ficosea dîmneașă dîmneașă și din cînd omenii la lucru. Și i-am sculat pînă n-au mai așteptat să-l strig. Se sculau singuri și plecau la muncă. Dar eu tot treceam pe la porți și dau cite o gură, așa din obicei și se învîrtă și ei. Și după 15 ani mîne... Se oprise aici pentru că Florică se uitase spre poartă. Strigase cineva. Apoi Vică încheiase.

— Dar plec din sat, Florică, să știți. Poimîine dîmneașă mîne s-a dus urma. Florică spusese, și poimîine dîmneașă Vică Blojan fusese petrecut de tot satul.

Pînă la soare mai aveau de urcat un deal, apoi de coborîi încă o coastă. Cînd lea din sat se întoarse spre nevastă și-i văzu ochii mari și negri cum îi priveau de sub streșina largă a geamantanului. Ar fi încercat să-i mai zică, dar îi rușina să vorbească. Cu Vică nu era de glumit. Hotărîrea lui nu trebuia nesocotită. Și totuși, cînd el se întoarse ea îi văzu în ochi o licărire blîndă, îndolă. El se uita dîncol, peste capul ei cu geamantanul și zise:
— Asta e satul nostru, Rinco ?
— Satul nostru, Vică, după cum știți.
— Și asta-i via ce-am pus-o eu cu brigada în '67 ?

— Asta e Vică, via și livada și grădina și toate.
— Și eu am crezut că sint ale mele, și acum nu mai sint și de-aia fug de ele nu-i așa ?
— Ba ale tale, că tu le-ai pus cu oamenii și ale oamenilor că ei le-au pus cu tine, Vică și în înteleget de ce pleci tu pe șantier, unde n-ai fost niciodată și nu râmii unde te-ai pomenit și unde fi-e drag.

— Am să fac și acolo o brigadă și am să ridic blocuri și am să te iau și pe tine la oraș că aici nu mai e de stat.
— Și plecasea mai departe. Se apropiau de coasta pe care trebuiau să coboare și Vică iar se întoarse o dată și iar se mai legă între ei o discută. Zise Vică cu glas scîlbit:
— Uite nu se mai vede satul. La care Rinca răspunde:
— Nu se mai vede. Și mai departe:
— Nici sediul, nici grădina, nici livada, nimic.
— Nimic. Dacă tu vrei să nu mai vezi nimic dintr-o muncă de 15 ani.
— Nu vreau eu, Rinco, nu ți-am spus ?
— De cine, Vică ? Cine te scoate din sat afară ?
— Primarul asta nou, care-l aduse unul mare și ațîț lumina împotriva mea să-și pună omul lui.

— Dar nu înțelegi, omule, că s-au găsit trei neisprăvii care știu ce-au zis și tu ai luat-o de bună și te-ai repetat și ai spus că nu mai ai nevoie de brigadă ?
— Ba înțeleg, că doar eu am zis că poate lumea crede că m-am îmbuibat și poate n-ar fi rău să dau locuș alții și primarul a luat-o și el de bună și cum vrea să-și bage omul, a zis că sigur e bine și și-a trei lui cart au strigat că așa e și cînd a fost la vot s-au ridicat mai multe mîini împotriva mea. Dar fie și așa, nu-mi pasă... Stai să mă mai uit o dată spre sat și să aștept scrișoare peste trei zile că-ți spun cum m-am aranjat.

Se pregătuse să coboare cînd spre el urca tractorul trăgînd din greu remorca cu atropitoli. Tractorul s-a oprit, s-a oprit și Vică Blojan cu Rinca și s-au uitat unul la altul: stropitorii de sus, iar Vică de jos și n-au zis nici unul nimic. Tractorul n-a pornit, motorul murise, iar Vică o împinse pe Rinca înainte și plecase și el după ea, dîncînd în coasă privirile care-l ardeau ale oamenilor din remorcă.

Atunci strigase cineva, nu știa cine:
— Pleci Vică ? De ce pleci, Vică ?
— Și Vică se întoarse și luase geamantanul de la Rinca și-l aruncase în remorcă, apoi o urcase pe Rinca și sîrșise și el și nu mai știe precis din ce cauză îi cădeau din ochi cîteva broabe de lacrimi. Știa doar că Din Olaru, care strigase la el zisea din nou:
— Hai, bă, frate, bă, dă drumul calului că se aprinde soarele din el însuși și începe să se verse.
— Și riseră toți.

Un reporter al antichității

Urmare din pag. 3-a

Herodot, omul care și-a întrecut predecesorii și contemporanii, își consumă zilele de drumetie în Pontul Euxin, pe cînd intrău spațiul carpa-dunărean-pontic trăiește din plin cea de-a doua epocă a fierului — Latène — începută de la anul 500 î.e.n. pentru a ține pînă la începutul celui 3-lea î.e.n. sau al celui prezente, mai exact pînă în anul 106, cînd Dacia este transformată în provincie romană și intră direct în orinduirea slavagistă propriu-zisă. Părăsindu-și la Apollonia triera „cu obraji roșii”, peregrinul nostru merge pe pedes pînă dincolo de Bosfor, pe țărîmul Mării de Marmara, la Perith. Și apoi:

Cînd s-a întors în patrie, faimosul călător nu implinise încă douăzeci și opt de ani, căci abia la vîrsta acestuia, în anul primei olimpiade, adică la 456 î.e.n., și-a cîntit istoria la Jocurile Olimpice (Jules Verne).

Alții îi vor urma, pe aceleași meleaguri pe care părintele istoriei, în urmă cu douăzeci și patru de secole, îl întinșine pe geti, CEI MAI VITEJI, CEI MAI DREPTI DINTRE TRACI. Căci dincolo de toate năvălirile și presiunile exercitate, substratul autohton de sursă tracă — în spațiul carpa-dunărean-pontic — se menține ferm, asigurîndu-și continuitatea.

„Noi, români, trăind pe pămîntul locuț, muncim și apărăm odinoră de un mare popor, de oameni viteji și drepti, dorim să facem totul pentru ea în această zonă geografică, în Europa și în întreaga lume să domnească pacea și cooperarea frățească, bunăstarea și fericirea popoarelor” (NICOLAE CAUSESCU — din Mesajul adresat celui de al doilea Congres internațional de tracologie — 1976).

Herodot, omul care și-a întrecut predecesorii și contemporanii, își consumă zilele de drumetie în Pontul Euxin, pe cînd intrău spațiul carpa-dunărean-pontic trăiește din plin cea de-a doua epocă a fierului — Latène — începută de la anul 500 î.e.n. pentru a ține pînă la începutul celui 3-lea î.e.n. sau al celui prezente, mai exact pînă în anul 106, cînd Dacia este transformată în provincie romană și intră direct în orinduirea slavagistă propriu-zisă. Părăsindu-și la Apollonia triera „cu obraji roșii”, peregrinul nostru merge pe pedes pînă dincolo de Bosfor, pe țărîmul Mării de Marmara, la Perith. Și apoi:

Cînd s-a întors în patrie, faimosul călător nu implinise încă douăzeci și opt de ani, căci abia la vîrsta acestuia, în anul primei olimpiade, adică la 456 î.e.n., și-a cîntit istoria la Jocurile Olimpice (Jules Verne).

Alții îi vor urma, pe aceleași meleaguri pe care părintele istoriei, în urmă cu douăzeci și patru de secole, îl întinșine pe geti, CEI MAI VITEJI, CEI MAI DREPTI DINTRE TRACI. Căci dincolo de toate năvălirile și presiunile exercitate, substratul autohton de sursă tracă — în spațiul carpa-dunărean-pontic — se menține ferm, asigurîndu-și continuitatea.

„Noi, români, trăind pe pămîntul locuț, muncim și apărăm odinoră de un mare popor, de oameni viteji și drepti, dorim să facem totul pentru ea în această zonă geografică, în Europa și în întreaga lume să domnească pacea și cooperarea frățească, bunăstarea și fericirea popoarelor” (NICOLAE CAUSESCU — din Mesajul adresat celui de al doilea Congres internațional de tracologie — 1976).

radio

Aprilie

S-au nins cu zăpezi parfumate delicate pierșii și vîșnii pînă: infădușurii caili și umilii coroduzi, prunii cei nebuni și ciresii dulci, și fiecare boboc trecut în floare ne-a prins în suflet un dor negrăit. Ne-au ameit manșonile și ducele mînos al zămbilelor ne-a scos din primăvară primăvară și luminată la chio. În aprilie cînd cucul ne îndestă numai din dresca cu sufletul din de bogății și nestemate (să ne meargă bine tot anul) pentru a-și cînta de dragoste, în aprilie cînd privizitoarea arde în țării numai prin cîntec văzută. În aprilie cînd ariul și seacă și orzul și toate cele cîntă zic despre sîmînta dusă cu rîndul la rod, în aprilie, spun, lumea-sî cîntă ea însăși vechile povesti ale soarelui-răsare și ale eternității prin repetabilitate ciclică.

Aprilie își cîntă imnul regenerării și al împlinirii. Imn al increderei și al optimismului, al speranței noastre în toate cele sint pentru că sint și pentru că vor mai fi.

Nici nu se putea luna mai plină decît aprilie ca omul să implinească armonia naturii cu cele de el petrecute. Luna înfrumusețării oraselor și comunei patriei noastre, luna a hîrniciei și a asigurării unui cadru cit mai plăcut ochului stîrînd înclînare și odihnă al basului plîmbat printre frumuseți ca printre lucruri cunoscute, aprilie ne-a adus semnele primăverii de pe meleaguri diverse sub forma eveni-

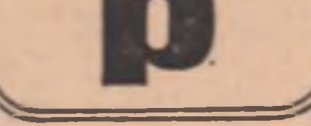
mentelor intrate în cotidian, plantare de arbuști, punere de flori, înțiriri de spații verzi, întineriri de clădiri sau construcția altora. Și dacă în aceste zile ale lumii aprilie veti fi auzit la radio (la emisiunea de dîmneașă „radio-dramaturgiale orele dîmneașă”), la orînd „de la 1 la 3”, la „orele serci”, sau la cluburile de la ora 3, sau la emisiunile de reportaj) în mai multe rînduri sintagma „oras al floriilor”, ea nu a fost un tic reportericesc ci a consemnat marea ambicie a fiecărui creat de tară de a deveni un imens parc creat de oameni pentru oameni. Este ambicia frumoasă, necesară a omului de a-și face viață plăcută și încîntătoare cînd natura-l ajută și hîrnicia-i dă la îndemînă.

Realizatorii programelor din această lună au consemnat cu o rîmicitate și o emoționantă discretie a poeziei lucrurilor, fapte ale oamenilor muncii chemați în întreceri, chemînd în întrecere, ca un răspuns al conștientizării raportului între bine și mai bine.

După o lună a tumultului și efervescenței, omul și natura intră în mai sedimentînd și așezînd ordine și echilibru, garantează un succesul viitoare. De la spectaculoasa la obsesivă există încrederea și egalul mers al datoriei împlinite. În mai vom binecuvînta ninsura pierdută și trecerea florii în fruct.

Constantin Stan

plastică

Ingeniozitatea artistului

Denumindu-și sculpturile „monoxile”, sculptorul *) a vrut poate să ne sugereze faptul că o formă inițială, ce poate fi asimilată unui arhetipic model, oferă multiple posibilități de metamorfizare în procesul prin care derivăm marea întregului în subansambluri derivate. Problema estetică pe care și-o pune artistul s-ar părea că s-ar putea reduce, la o primă vedere, la o problemă de logică artistică. Intr-adevăr, este surprinzător să constatăm că orice prezentat în spațiu a unui obiect multidimensional și articulat complex, este reducibilă la o matrice originară, la o prezentă, la o schemă, la un volum conceput, evident, de artist aștit ca un terminus ante-quem cit și ca un terminus post-quem ca să ne exprimăm în termenii istoricilor. Într-aceste două limite sculpturile lui Octavian Olariu își dezvoltă o istorie proprie a lor care este aceea a intrării formei într-un alt raport cu spațiul și ca atare a obținerii unui alt efect vizual, a unei alte impresii pe retină, a transmiterii unei alte emoții. Octavian Olariu reușind să dea deplină coerență procesului de derivare a figurilor a reușit să grație și ansamblului de senzații încercat de privitor. Antrenat într-un joc al imaginației, acesta încearcă voluptatea descoperirii unei noi posibilități de modificare a aspectului sculpturilor, ori, am spune, de cale progresivă — prin îndepărtarea deci de „matrice” —, fie regresivă — prin apropiere.

Dar ce reprezintă, în fond, aceste forme de bază, aceste matrici, aceste „monoxile” ale artistului ? În linii mari pot fi definite ca obiecte făcînd parte dintr-un repertoriu bogat de forme acreditate de o îndelungată

practică mesetugărească, de o îndelungată tradiție a civilizației lemnului. A produce doar variante mai mult sau mai puțin evaluate sau subtilizate ale lor, i se pare artistului o operație inutilă și de aceea, erdem, el a ales calea mult mai dificilă a studierii acestor modalități de băstrare nealterată de către obiectul artistic al sensului originar, de la care fantezia artistului să poată pleca și să se poată reintoarce precum la un izvor viu. Gradul de ingeniozitate al formelor lui Olariu trebuie, desigur, apreciat — și mă realizez în acest sens observațiile colegului Mihai Drăcu, autorul pertinentei prefețe a catalogului expoziției — în funcție de concepția ce a stat la baza actului însuși al demersului creator. În sensul său concret, operativ: indiferent de complexitatea formei sau a formelor derivate, sculptorul a căutat să reducă pînă la un minimum posibil pierderile de material inevitabile prin ciocnire. Se pune astfel mult mai clar în valoare faptul că unei forme i se pot așă o multitudine de componente deduse, fapt care face automat ca simbolul pe care îl intruchipează să se multiplice în altele ce sint, în final, verigile unui lanț continuu. „Monoxilele” lui Octavian Olariu sint rodul unei meditații artistice temelnice. Ele ilustrează din plin ideea că ingeniozitatea nu se exercită în rol decît de este susținută de un spirit de rigoare.

Grigore Arbore

*) Octavian Olariu, „Monoxile”, Galeria „Simeza”, artilie-mai.

muzică

Un spectacol eveniment

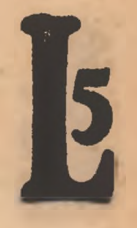
În Veneția începutul de secol al șaptesprezecelea, zîmzînd de madriță, de cîntec la capela, de cascadele stilului concertato, melodramele de Monteverdi (fălmînter și profund sacerdot și stujitor al marilor ideii) încercau să cuprîndă tot ce publicul asculta cu plăcere, recitative vorbite și cîntate, coruri și dansuri, rîmonele cîntate de orchestra care nu mai avea numai rol de susținere a vocii. Naturaletii scrierilor sale, care lăsau melodia să picure flexibil pe metrul poetic, se datorau schimbarea de direcție din opera italiană. Muzica devenea un mare spectacol sortit să plăcă tuturor iubitorilor de acțiune și de mișcare muzicală; finele urzeli poetice lăsau locul clarității de imagini succedate vioi și contrastant. „L'incoronazione di Poppea”, operă într-un prolog și două acte pe un libret de Busenello, este una dintre primele lucrări prezentate într-un teatru unde se intra cu plată; prima operă cu subiect istoric și tot prima care cuprindea un interludiu comic, simbuluerei opere buffe de mai tîrziu. Aceste „prime” calități sint o dovadă a modernității scriiturii; desi la o vîrstă înaintată, Monteverdi continua să păstreze o extraordinară vioiciune a spiritului și să inovare.

Cum se reflectă această modernitate în spectacolul prezentat luni 24-aprilie în premieră la Conservator ? Din punct de vedere al intenției de spectacol, destul de puțin. Interpreții (cu excepția Domnișoarei și a Valetului, în versunea văzută de noi aceștia

fiind Viorel Nicolaescu și Anca Dimitriu) se mișcă rigid, o rigiditate insuficient exploatată ca să fie voită. Calitățile deosebite ale vociilor sint umbrite de această realizare pe jumătate a intențiilor rezitoriale. Am asculta cu mai mare plăcere căldura glasului lui Valeriu Popescu dacă ar crea un Nero cu puțină ironie interioră; acuratețea interpretării lui Ottono (Valer Turcu) ar fi avantajată de o exploatare gîndită, nu numai în gesturi, a exagerărilor melodramice. Este remarcabilă în schimb înțelegerea cu care Traian Tugulea, un economist de mijloc, îl intrupează pe Seneca. Interpretările sint în bună parte mai aproape de realizare: Cristina Brich (Poppea) cîntă cu strălucire și limpezime, coordonînd inteligent ambițiile rolului; valoarea vociilor Ceceliei Cristea și Luminiței Telesh este sustinută de o cunoaștere completă a partiturii. Lidia Costescu și Adriana Alexandru, precum și Doina Nicoră și Viorica Boncu intervin curat și alert.

Din fericire, linia etern viabilă a muzicii preclaseice păstrează oricum „modernitatea” dorită de Monteverdi. Versiunea orchestrală datorată lui Ludovic Bacu, prologul și intermezzo-ul orchestrate de Ovidiu Cucu slujesc pe deplin această capodoperă a istoriei muzicii. Prin strădania de a prezenta pentru prima dată în țara noastră această lucrare deopotrivă fermecătoare și cu semnificații profunde, spectacolul de la Conservator rămîne un eveniment.

Grete Tartler

Filologicele (II)

Cunoscut cercetător de istorie literară, Augustin Z. N. Pop este profesor în ambele învățăminte ale învățământului: în calitate de neobosit scriitor pe urmele marilor clasici, Eminescu și Creangă, și ca scriitor cărui-a plăc vocabulare rare, ba chiar și sensurile cu totul particulare pe care li le imprimă. Unul dintre acestea este verbul *peripatetiza*, pe care l-am întâlnit de două ori în recenta sa carte, *Pe urmele lui Eminescu*, Editura Sport-Turism, București, 1978.

Înainte de a le reproduce în contextul lor, țin să precizez că această carte împlineste, cu asupră de măsură, cum spunea Eminescu, explorarea itinerariilor lui, de la naștere (1850, Botoșani), până la deces (1882, București) trecând prin toate domiciliile din țară și din străinătate, de-a lungul acestui periplu. Lucrul este de mare preț pentru închinătorii Lucreațului poeziei noastre, care pot întreprinde halucinantul ci mai complet, mai bogat chiar decât acela al drept-credincioșilor musulmani, redusi la triunghiul Mecca-Medina-Ierusalim. As recomandă așadar cartea în primul rând colegului nostru, academicianul Geo Bogza, care ne invită, la cele două date fatidice, respectiv 15 ianuarie și 15 iunie, să depunem flori la statuia din grădina Ateneului.

Înainte de a încerca să pătrundem sensul particular pe care Augustin Z. N. Pop îl dă verbului *peripatetiza*, voi prezenta câteva abstracții se găsește în *Dictionarul explicativ al limbii române*, București, 1975, unde ni se spune că este livrescă: „A discuta probleme de știință sau de filosofie, plimbându-se (după obiceiul lui Aristotel)”.
Intr-adevăr, dascălul lui Alexandru Macedon preda filosofia unor învățate, parcursind alele grădinilor lui Akademos (de aceea școala aristotelică s-a numit și academică — și de aci și toate academiile, prin definiție sedentare).

Aș zice, extensiv, că intelectualii de orice disciplină sau de nici una, pretind că *peripatetizează*, când discută despre orice, plimbându-se, ori vorbesc umblind, verzi și uscate.

Să trecem însă la textele lui Augustin Z. N. Pop. Întâi, unde e vorba de iubita din adolescența lui Eminescu, „ipotesteanca” moartă „de droptică”, așa crede biograful lui Eminescu, „la 20 ianuarie 1864, în vîrstă de 19 ani”. Perechea era cam nepotrivită, prea precepele pot avea numai 14 ani. Să ni zăbovim însă. Cităm mai departe:

„Crisalida acestor pasiuni se reconstituie în mediilele suvenirului *peripatetizat* din ciclul *Iubitei de la Ipotesti*” (pag. 41).

Avem așadar epitetul *peripatetizat*, derivat din verbul *peripatetiza*. Cum mărturisim perplexitatea noastră înaintea acestei cam prea pretioase construcții, trecem la exemplul următor, cu speranța că ne va lumina și sensul acestui citat:

„Aci este vorba de nesalarizarea la timp a redactorilor *Timbului*, din cauza, zice-ni-se, a indolenței lui Vasile Pogor, însărcinat de luni-măști cu colectarea sumelor necesare. Ce ne mai spune Augustin Z. N. Pop? Să-l urmărim cu atenție:

„...dezinteresul lui Vasile Pogor pentru traiul lui Eminescu și Slavici, neplătiri de câteva luni ca redactori, *peripatetizează* pe Negruzzi: „Pogor mă scoate din sărite...” (pag. 198).

Verbul *peripatetiza*, cu sensul obișnuit, de a umbla vorbind (din gr. *peripatein*, a se plimba), este intransitiv. La Augustin Z. N. Pop îl vedem transitiv, cu înțelesul, din context, a *exaspera*, ca un superlativ al verbului a *săpura*, a *mîhni*, a *întrista*.

Deci este așa — și alt sens nu poate fi dat celui din urmă citat — epitetul *peripatetizat* că să fie la cunoscutul eminescolog, meditațiile suvenirului celui mai patetic.

Autorul a crezut că verbul *peripatetiza* pleacă de la etimonul *patetic*, adică emoționant, indusioșor, și că prefixul *peri* ridică sentimentul la culmile cele mai înalte sau la maxima intensitate.

Acum totul se explică! Augustin Z. N. Pop întoarce energic spatele sensului comun al verbului și al epitetului, spre a-i da o accepție mult mai personală și mai interesantă. Numai astfel putem interpreta folosirea lor, deviată de la sensul original și vai e cel comun. Scriitorul pretios are vocabularul său propriu sau imprimată cuvintelor mai rare, sensuri cu totul insolite. Acesta este rostul major al experiențelor verbale, *peripatetizate*, mare-se, de unul singur (ca să-l imităm), bătînd pasul pe urmele lui Eminescu. De unul singur, pentru că monologul interior al celui *profund* este mult mai rodnic decât dialogurile, din care mai adeseori iese întuneric decît lumină. Nu-i așa? El și numai el poate da nu numai cele mai neprevăzute descoperiri onomastice și toponomastice, dar și variații lexicale revoluționare, de care neapărat vor trebui să țină seama viitoare ediții ale *Dictionarului explicativ*.

Am scris aceste rânduri în atenția eminentilor noștri lexicologi, la pînda tuturor marilor inovații!

Șerban Cioculescu

Eseul romanesc

Substanțial, într-adevăr, noul roman al lui Paul Georgescu *Revelionul* (Editura Eminescu, 1977), construit ca și cele precedente după formula modernă a *eseului romanesc*: introspecție, destrămarea a epicului tradițional, reflecție morală și parodie a reflecției, limbajul sarcastic, care în Coborînd pînă la exagat amenințînd fondul tragic al narațiunii, devine aici perfect adaptat unui stil de a gândi și de a se confesa, prin disimulare. Disimularea, comedia limbajului nu pun însă în umbră seriozitatea ideilor. O realitate psihologică alunecoasă care un stil de exprimare și stilul limbajului recurge la ironie pentru a sugera o înstrăinare de obiect, o gravitate a meditației și totodată, o încercare de a ieși din cercul problemelor profunde printr-o bufonerie fină. Paul Georgescu vrea să marcheze în roman un amestec (și o condiționare) a timpurilor și, pentru a deveni acest fapt, începe prin a amesteca limbajul.

Revelionul vrea să fie (citim în final) „romanul noptii, intrării lor (a tinerilor intelectuali din Platonesti) în maturitate”. Însă pentru cei mai mulți maturitatea înseamnă deja esecul. Esecul sentimental anticepează esecul spiritual. Romanul narațiv, în fond, istoria a mai multor cupluri ce se destramă într-o singură noapte. Prozatorul, care nu ascunde simbolurile cărții (cît puțin pe acelea de la suprafața textului), avertizează cititorul că *Revelionul* este o „săr-bătoare a viitorului, dar și a trecutului”. Titlul romanului marchează, așadar, un spațiu epic semnificativ: existența fragilă între două timpuri și încercarea de a descifra posibilitățile viitorului: din neînțelegerile trecutului. „Trecutul neînțeleș” este o forță activă, cine stăpînește ceea ce a fost poate să privească dincolo de prezent. Trecutul este singurul factor ce poate fi cunoscut pentru că este singurul înfăptuit. Dar este, poate fi cunoscut? Eroii lui Paul Georgescu se întorc mereu spre trecutul lor și, de cele mai multe ori, trecutul nu este decît o confirmare a esecului. Totdeauna rămîne însă ceva nelămurit care să permită o nouă încercare. Măcar în cerc, în cer, în aer, în climă, în vreme pentru o personalitate care trăiește la nivelul și prin forța conștiinței sale.

Pornit sub simbolul confuziei timpurilor, *Revelionul* sîrsește prin a fi istoria unui roman ce este scris pe măsură ce este trăit. Paul Georgescu se îndepărtează și aici de tipul romanului clasic, deși aparține acestui tip. Într-un început cu aceea a creatorului-personaj. El dă cititorului iluzia literaturii (prin referiri la estetica romanului și la simultaneitatea timpurilor și a stărilor în roman) dar surprînd distanța față de personaje și nu mai manifestă orolul de viață a totuși desprins. A cultura echivocului între literatură și viață constituie una dintre subtilitățile prozatorului modern. Proza din secolul nostru abundă în cărți care nu sînt decît jurnalele altor cărți, nescrise. Asta vrea să sugereze o tulburare a structurilor clasice, un fragmentarism caologic, trece în două direcții sau invers. Paul Georgescu dă această experiență în roman pînă la granița suportabilității. El vrea să dovedească (și reușește) că totul poate deveni temă de reflecție epică, chiar și imposibilitatea de a scrie un roman cu o tipologie recunoscută de istoria literaturii și tradițional nu poate fi totală, definitivă, eroii continuă, în negativ, să fie perceptibili și să-și prefigureze destinele.

Tapiserie de Virgil Almășon și Gheorghe Iacob

Revelionul începe cu o prezentare a cuplurilor (cap. *Musajirii*) și sîrșește cu o rătăcire și o trezire (esere) din comarul unei nopți confuze (simbolul este larg: confuzie a timpurilor, confuzie a vîrștelor, confuzie a pasiunilor). Cuplurile reprezintă mai multe ipostaze de trăi într-o „civilizație a rîntăului”. Vlad și Gina intruchipează cuplul-artist și ipostaza existenței ca spectacol. Trebuie observată mai întîi nepotrivirea lor. Vlad este un bărbat frumos și inteligent, un guru aristocrat, Gina este urîșă și agitată. Portretul ei fizic este teribil: „slabă în jumătatea superioară, dar cu partea sezoatoare remarcabil dezvoltată, cu pulpele groase de cloanță, slabă, dar cu sîni excesivi atîrnîți, totul împodisit cu un cap mult lung, ascuțit foarte și, în genere, cavalin.” A trăi într-un perpetuu joc al imaginării, a inventa ceva ce trebuie să atragă atenția celorlalți în altă direcție este modul său inteligent de a se apăra de urîlenie.

Tiberiu și Corina reprezintă cuplul-centaur, dizgrații și umilita mezialenți. Tiberiu este un intelectual de rasă, Corina, fiera reputată Tache, este mediocră și rea. El este mic, Corina dre obesia bărbatului înalt și se dă, din această pricină, înaintea logodnei, unui bălăneal mai bine înzestrat corporal. Dimaneca, comentatorul, belfer de română, este căsătorit de trei ani cu Iulia, funcționară la societatea „Ceres” din localitate, ființă modestă, practică, iritată de teoriile sotului. Dorința de putere vine, la ea, dintr-un complex de inferioritate. Paradoxurile în serie ale lui Dimaneca o scot din sărite, modul ei mediocru-burghez de a reacționa curmă ape-

titul de speculație. Cînd, în plin banchet, sotul deschide o frază despre „sufletul (...) insetat” (de idei), femeia îi oferă un pahar de suc. Ea s-a înstrăinat de inteligentul Gabriel și noaptea revelionului duce înstrăinarea spre ruptură. De altfel, majoritatea cuplurilor se desface în această ambiguitate sârbătoare. Corina cu părul slinos și ochii urdușos (prozatorul este crud față de femeile militează pe sublinii heleniste. Tiberiu și Corina părăsesc în cele din urmă, pentru doctorul Petrus; urita Gina se încurcă, în aceeași noapte, cu elementarul Gică (variantă, s-a observat bine, a lui Pîrgu) iar modesta Iulia pleacă la „codrul verde” (Casa Arnotenilor din Platonesti) cu blondul Thomas.

Dimaneca rămîne singur să cutreleze orășul cu un pachet de colțafuri în mînă. Esecul tinerilor nu este numai un esec sentimental. În pragul maturității, ei își părăsesc idealurile. În vîntul helenist devine vald asociații sportive „Istru” din Platonesti, Vald-Inteleptul, enigmaticul ruru va deschide un magazin de delicatose culturale, alt tînr, Radu, filosof, neantant, face carieră de funcționar la „Ceres”, în timp ce doctorul Petrus, o speranță în profesune, deschide cabinet pentru femeile cu dare de mînă, după ce săvîrșise un act moral inacceptabil. Similitudinea cu *Craii de Curtea-Vechi* (ce n-a trecut neobservat) — vezi cronica lui N. Manolescu în *România literară* — merge pînă la capăt: există nu numai o *intimpinare* a *Crailor*, dar și un *asfințit* a lor. O scenă admirabilă sub raport epic, înfățișează de savantul istoric Tiberiu suit pe capra trăsului; în drum spre „Codrul verde”, „Eu sînt Lemurie-voevod strîigă ei, înainte spre Apocalips”.

Singurul care rămîne în lumea incertitudinii lui este Gabriel Dimaneca și replica sa finală, la sfîrșitul nopții („acum mă trezesc”) este o vagă promisiune. Trezirea, în maturitate se face cu pretul unor revelații colobesitoare: află că Iulia îl înșelase. Vlad și Corina se orientează acup spre secesiunea lui Thomas, o vechie tradiție familială (moartea tatălui, trădarea mamei) iese la iveală. „Trecutul neînțeleș” devine, într-adevăr, o forță redutabilă, dar în sens distrugător pentru o conștiință lucidă.

În această schemă epică, reconstituită dintr-o narațiune fragmentată pînă la sfîrșirea ei în monede ce se înlănțuie capricios în miscarea unui spirit agitat, trăiește estetic romanul lui Paul Georgescu.

Romanul părăsește adesea planul ideilor, descrie cu voluptate ironică o masă interminabilă, trece la o discuție lungă despre pliteseală, prezintă de mai multe ori portretele fizice ale conviților (cu o crasă repetiție a vîrștelor, de-a vînd mereu preocuparea de a împinge fațetele în simbol, adevărul în nuanțe, textul în subtext. Cînd Gabriel Dimaneca se bărbiereste, el pare, cu față clăbucită, un *Janus* de *Carnaval*. Detaliul vrea să fie, dar, un simbol temporal, o imagine a imitării. Tiberiu și Corina, în momentul cuplului Corina-Tiberiu indică și ea o dorință aprigă de parvenire în această lume aflată în pragul unei vîrste noi. Si *Codrul-verde* care revine obsedat în carte, pare a însemna ceva în acest roman complicat și profund.

Este înuț să discutăm dacă el este esențial tragic sau esențial satiric. *Intimpinarea* este sarcastică, *asfințitul* crailor din Platonesti este profund dramatic, *Revelionul* este o carte originală, între altele, tocmai prin această confuzie programatică de stiluri și planuri. Cînd este prea limpede (vizita la fratele Ștefan), romanul este mai puțin interesant, în interesant, roman intelectual, roman deșurmasiun, roman imposibilitate de comunicare, roman al rătăririi și despre ratare, *Revelionul* lui Paul Georgescu este, în stilul său sincretic, un excepțional eseu romanesc.

Eugen Simion

PREZENȚE

Aduarea generală anuală

a Asociației scriitorilor din Timișoara

● În ziua de 20 aprilie 1978, a avut loc adunarea generală anuală a Asociației scriitorilor din Timișoara, consacrată analizei activității creatorilor de literatură români, germani, maghiari, sirbi, din această parte a țării.

Au participat tovarășii Mihai Telescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, prim-secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R.; George Macovecu, membru al C.C. al P.C.R.; președintele Uniunii scriitorilor; scriitorii membri titulari și stațiarți ai asociației, reprezentanți ai conducerii Comitetului județean de cultură și educație socialistă al județului Timiș, reprezentanți ai unor organizații de masă și obștești, ai altor instituții de cultură și artă, conducători de unități economice, ziaristi.

Darea de seamă a fost prezentată de Anghel Dumbrăveanu, secretarul Asociației scriitorilor din Timișoara. Planul de acțiuni a fost prezentat de Nikolaus Berwanger, membru al Comitetului asociației.

Au luat cuvîntul în ordine: Alexandru Jebelleanu, Dorian Grozdan, Romulus Cojocar, Mircea Șerbanescu, Sofia Arcan, Anavi Adam, Ion Velican, I. D. Teodoros, Nicolae D. Păru, Florin Bănescu, Ion Marin Almajan, Cornel Ungureanu, Damian Ureche, Svetomir Raicov, Marcel Pop-Cornis, Pongrăcz Maria, Laurentiu Cernel, Gheorghe Schwartz, Izsó László, Traian Liviu Birătescu, Nikolaus Berwanger, Valentina Dima.

Aduarea a analizat, în spiritul unei înalte exigențe, activitatea de creație pentru îmbogățirea patrimoniului cultural al patriei și de propagare a literaturii contemporane, desfășurate de scriitorii români, germani, maghiari,

sirbi, care, înfrățiiți, își pun talentul creator în slujba idealurilor umane, a politicii partidului de față și a societății socialiste multilaterale dezvoltate în țara noastră.

A luat cuvîntul tovarășul Mihai Telescu, re-liefînd realizările oamenilor muncii și perspectivele construcției socializmului în județul Timiș în actualul cincinal, chemîndu-l pe scriitorii să continue legătura cu viața social-economică a județului pe măsura condițiilor deosebite create, prin grija partidului și a statului afirmării scriitoricești, sprijinind ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României”.

În concluziile lucrărilor adunării generale a Asociației scriitorilor din Timișoara a luat cuvîntul tovarășul George Macovecu, președintele Uniunii scriitorilor care a arătat că activitatea asociației a confirmat ideea exprimată cu ani în urmă de conducerea partidului în scopul întăririi muncii Uniunii scriitorilor. A fost scos în relief faptul că atât în ce privește activitatea de creație a membrilor asociației, cit și a revistelor „Orizont” și „Knjivni Jivot” rezultatul hotărîtor îl constituie cartea bună și munca de calitate. Arătînd că există toate condițiile de desfășurare a unei munci literare superioare în această parte a țării, președintele Uniunii scriitorilor și-a exprimat încrederea că noile sarcini incluse în planul de activitate al Asociației pe 1978 vor fi îndeplinite cu succes pentru că scriitorii din această parte a țării muncind cu exigență sporită și răspundere colectivă, în cadrul întregului front literar, să merite denumirea de „ajutoare de nădejde ale partidului”.

Conceptul de istorie literară

Urmare din pag. 1

cu un text din 1910 și nu la epoca interbelică (vezi *Sexul* Pascariu și D. Caracostea, care puseu în discuție, Tudor Vianu, în *Revista* din 1962 și Pompiliu Constantinescu cu un text înedit din 1945 al cărui titlu a fost schimbat din *Currente estetice și individualitate artistică* în *Currente în istoria literaturii române*. Din G. Călinescu, textul din 1930, nu cel din 1947 intitulat *Istoria literară ca știință instabilă și instabilizată epică*, o reluare și transformare a celui-lalt. Din celelalte texte, numai două sînt anterioare anului 1980, și numai șase anterioare anului 1970.

Conceptul de istorie literară se ilustrează, nici vorbă, cu expuneri de principii, credem însă că cititorul care nu-și studiu introductiv al lui Paul Cornea ar fi pur și simplu în imposibilitate de a se descurca numai din lectura textelor, culegerii, a ști de partea cui să fie, ce trebuie să înțeleagă prin conceptul de istorie literară și care este sensul său actual. Pe de altă parte, studiul introductiv este atât de încălecat cu date despre istoria conceptului la noi și auzora, încît numai cititorul foarte avizat va pricepe cînd referințele autorului au fost exacte, vreau să zic obiective, și cînd reprezintă un punct de vedere personal. Cu toate că în general expunșunile se țin de la fragmente, în unele cazuri, alți bun este posibil, toate vederile autorului la care s-a apelat, judecata rămîne circumscrișă mai ales fragmentului. Procedul, aprioric, nu e totdeauna de cel mai bun augur. În fond există și ca-lea inversă. S-ar fi putut întocmi o antologie de definiții de istorie literară și istoria literară s-a deducă singur conceptul pe care se întemeiază istoricul literar, eventual ajutat cu note de autorul antologiei și cu o prefață prevenitoare. Pe cînd așa, cititorul află ce a spus Sănielcei despre „legea producerii curentelor literare” în articolul *Început merge omenirea?* publicat în *Libertatea* din 20 ianuarie 1939, dar nu va ști cum concepea și făcea istoria literaturii N. Cartoian, între alții, dacă el făcea, în decembrie de N. Iorga, o distincție între fenomenul de cultură și literatură (omnisi și în studiul introductiv). Cred că multe din judecățile lui Paul Cornea sînt pertinente și drepte (de exemplu judecata că D. Caracostea „expert în metode, era, de fapt, insuficient înzestrat, alit pentru critica propriu-zisă, cit și pentru speculația de idei” sau că „Principiul de creație literară și istoric literar și atunci pentru ce să-l antologăm la evoluția conceptului? Sint însă și judecăți nedrepte. Astfel, Paul Cornea pare a fi de acord cu toate ideile exprimate de G. Călinescu în *Tehnică critică și a istoriei literare*, dar susține că autorul „Principiul de creație literară și istoric literar” (fie și genial!) și că „a istoria literaturii române de la origini pînă în prezent e un „roman” (fie și incitant „in care scriitorii devin personaje, iar operele — componente ale ficțiunii”). Cum G. Călinescu e și autor de romane și de incitante literare, și de istoric literar român (Enigma Otiliei, Bietul *Ionida*) se vede limpede că l se retrage autoritatea de istoric literar. Putem oare rămîne numai cu concepte de istorie literară fără istoria literaturii?

Paul Cornea acordă un lung spațiu în Introducere raportului dintre metoda clasică a isto-

rii literare (să-i zicem istoria fenomenului literar, a valorilor și a contextului în care au apărut) și metodele noi ale criticii (să-i zicem structuraliste). Pozitivității ca și neopozitivității au în vedere literatura ca instituție, istoria critică examinează valorile ca momente de expansiune ale spiritului purtînd marca de epocă, deși sint totuși permanente. structuralistii se preocupă de metamorfozele structurilor dezintegrate de axiologie, atenți „ca la jocul de sah, numai asupra logicii combinatorii a semnificațiilor” (am citat pe Paul Cornea). Din moment ce structuralistii sînt împotriva istoriei literare, ne întrebăm dacă era necesar să fie discutați, în studiul introductiv, mai ales că nu se extrag texte în culegere despre conceptul de istorie literară din ei.

Rugat în chip colegial de Paul Cornea să dau pentru culegere a sa un text, l-am invitat să aleagă personal, dacă va găsi ceva. A scos un

Sanda Saramat: „Flori pentru cei dragi”

pasaj dintr-un interviu în care eram pus în situația de a distinge pe critic de istoricul literar. Reproduc cu repararea erorilor de tipar din volumul *Orizonturi spirituale* (1968) de Ion Biberi un fragment din răspunsul dat:

„Deosebirea între critică și istoria literară sînt chiar atât de mari pe cît par la prima vedere. În mod curent se spune că istoria literară se ocupă de opere din trecut, în timp ce critica se aplică asupra operelor noi. Distincția între istoria literară văzută ca cercetarea a înlînțurii faptelor generale și reprezentative și critica înțeleasă ca studiu al faptului literar individual semnificativ trebuie înlăturată de la început, intrucît și istoria literară se ocupă în primul rînd tot de fenomenul literar individual pe care numai după ce l-a definit ca atare, îl plasează într-o serie istorică. La drept vorbind, istoricul literar se ocupă tot de fenomene actuale, capabile adică să ne intereseze mereu, cu toate că nu mai sînt, sub raport strict cronologic, contemporane cu noi. Eminescu nu ne va reține niciodată mai puțin decît cel mai mare poet contemporan. Istoricul literar notează reacția sa prezentă față de fenomenul literar din trecut, reacție ce poate să difere de gustul contemporanilor de altădată. E prima lui dificultate, după Lanson. Dar și criticul judecă opera literară ca pe un efect al devenirii istorice, iar nu ca pe o apariție singulară, fără precedent sau echivalent, tînd să delimitate, ca și istoricul literar, originalitatea, unicitatea sa, cu aceeași dificultate.

N-am nici o încredere în istoricul literar român specialist într-o singură perioadă a literaturii române. Nu poate scrie nimic despre Neoculce cine n-a scris un rînd despre Creangă sau Sadoveanu, nu înțelege nimic din Argeșii cine n-a citit pe Dosoftei. Indiferent cărei perioade se consacră, istoricul literar trebuie să-și treacă proba cu Eminescu. Nu poate deveni istoric literar cine nu cunoaște profund opera scriitorilor români fundamentali. Nu se poate începe cartiera de istoric literar cu studiul unui autor neînsemnat. Pentru a scrie despre Ion Barbu trebuie să studiezi în prealabil pe Edgar Poe și Mallarmé, să gusti pe Anton Pann și Bolintineanu.

Am găsit, spre a reveni la antologia lui Paul Cornea, o bună definiție a istoriei literare care-i aparține: „Memorie a culturii, avînd funcția de a lîna la zi Antologia operelor reprezentative ale națiunii și de a face din lectură lor un privilegiu constant de înțelegere sufletească și cunoaștere de sine, istoria literară e chemată să joace mine un rol mai însemnat încă decît cel pe care-l îndeplinește azi. Avem toate motivele să credem că și va onora această sarcină”. Și noi.

Filosoful — poet, poetul — filosof

Urmare din pag. 1

gurul adevărat. „Blaga, în orice caz — scrie dinsul — și-a găndit sistemul filosofic ca poet, iar universal poetic ca filosof. Diferențele ce se impun între cele două compartimente ale templului său spiritual — înțelegerea și înțelegerea — privesc judecata ideologică — nu trebuie să facem nici într-un caz în termeni de descalificare ideologică a unuia în raport cu celălalt”.

O discuție specială ar necesita modul în care Al. Tănase grupează (sau mai bine zis re-grupează), prezintă și analizează principalele lucrări teoretice ale lui Blaga, subordinînd totul celor două comandamente esențiale: identifi-carea punctelor de coincidență cu poezia (deci a viziunii lirico-filosofice unitare) și distingerea elementelor actuale din Trilogie. Cum intenția mea nu este, totuși, de a re-lua toate distincțiile făcute de autor (cred că cele spuse pînă acum ajung pentru a se sublinia interesul), voi aminti, din nou, aspectul care mi se pare mai important: ordinea nouă, modernă și originală după care sint dispuse și discutate lucrările din cele patru Trilogii ale lui Blaga. Spre a da un singur exemplu, „Diferențialele divine”, deși aparține culturii și fiind parte din ultima Trilogie (cea „cosmologică”), este de fapt o analiză a „Censura transcendentă” (1934) și discutată la începutul întregului capitol despre filosofie, ca prezentînd *ontologia* autorului. Urmează prezentarea *teoriei cunoașterii*, a eseului „*Despre conștiința filosofică*”, a *teoriei valorilor*, *teoriei culturii* și a.m.d. Dacă în *Trilogia* este vorba pentru „monumentalitate”) apare mai mult sau mai puțin deformat în această prezentare, nimeni nu cred că va putea ignora, de acum încolo, claritatea cu care sint expuse aici ideile cele mai profunde ale autorului „Spațiului mi-

Sur, acum, că paginile mult mai puține acordate poeziei și teatrului nu permit, nici pe departe, contribuții la fel de profunde, de valoroase. Dar, ceea ce are vrea să remarc este deplina și perfectă lor subordonare față de programul inițial, claritatea permanentă a ideii și notelor — coincidente cu filosofia — prezente, nici vorbă, atent și meticolos observate (sunt niște titluri cam pedante, totuși, cînd ne referim la literatură”). Se pune însă următoarea problemă: dacă poezia lui Blaga are (și desigur are) un caracter ontologic filosofic sau metafizic, cum arată autorul în *Trilogie* (cea „cosmologică”), este de fapt o analiză a „Censura transcendentă” (1934) și discutată la începutul întregului capitol despre filosofie, ca prezentînd *ontologia* autorului. Urmează prezentarea *teoriei cunoașterii*, a eseului „*Despre conștiința filosofică*”, a *teoriei valorilor*, *teoriei culturii* și a.m.d. Dacă în *Trilogia* este vorba pentru „monumentalitate”) apare mai mult sau mai puțin deformat în această prezentare, nimeni nu cred că va putea ignora, de acum încolo, claritatea cu care sint expuse aici ideile cele mai profunde ale autorului „Spațiului mi-

Sigur, acum, că paginile mult mai puține acordate poeziei și teatrului nu permit, nici pe departe, contribuții la fel de profunde, de valoroase. Dar, ceea ce are vrea să remarc este deplina și perfectă lor subordonare față de programul inițial, claritatea permanentă a ideii și notelor — coincidente cu filosofia — prezente, nici vorbă, atent și meticolos observate (sunt niște titluri cam pedante, totuși, cînd ne referim la literatură”). Se pune însă următoarea problemă: dacă poezia lui Blaga are (și desigur are) un caracter ontologic filosofic sau metafizic, cum arată autorul în *Trilogie* (cea „cosmologică”), este de fapt o analiză a „Censura transcendentă” (1934) și discutată la începutul întregului capitol despre filosofie, ca prezentînd *ontologia* autorului. Urmează prezentarea *teoriei cunoașterii*, a eseului „*Despre conștiința filosofică*”, a *teoriei valorilor*, *teoriei culturii* și a.m.d. Dacă în *Trilogia* este vorba pentru „monumentalitate”) apare mai mult sau mai puțin deformat în această prezentare, nimeni nu cred că va putea ignora, de acum încolo, claritatea cu care sint expuse aici ideile cele mai profunde ale autorului „Spațiului mi-

Sur, acum, că paginile mult mai puține acordate poeziei și teatrului nu permit, nici pe departe, contribuții la fel de profunde, de valoroase. Dar, ceea ce are vrea să remarc este deplina și perfectă lor subordonare față de programul inițial, claritatea permanentă a ideii și notelor — coincidente cu filosofia — prezente, nici vorbă, atent și meticolos observate (sunt niște titluri cam pedante, totuși, cînd ne referim la literatură”). Se pune însă următoarea problemă: dacă poezia lui Blaga are (și desigur are) un caracter ontologic filosofic sau metafizic, cum arată autorul în *Trilogie* (cea „cosmologică”), este de fapt o analiză a „Censura transcendentă” (1934) și discutată la începutul întregului capitol despre filosofie, ca prezentînd *ontologia* autorului. Urmează prezentarea *teoriei cunoașterii*, a eseului „*Despre conștiința filosofică*”, a *teoriei valorilor*, *teoriei culturii* și a.m.d. Dacă în *Trilogia* este vorba pentru „monumentalitate”) apare mai mult sau mai puțin deformat în această prezentare, nimeni nu cred că va putea ignora, de acum încolo, claritatea cu care sint expuse aici ideile cele mai profunde ale autorului „Spațiului mi-

Individualitatea limbii române

Urmare din pag. 1

nia. Credem că astfel poate fi sintetizat demersul d-sale. Intr-adevăr, în timp ce majoritatea lingviștilor au fost pînă acum obsedați de situația dintr-un anumit domeniu al limbii (și zicem — de terminologia administrativă sau literară — în epoca de tranziție) sau de o zonă geografică anumită (neologismele în Moldova, de ex.), Al. Niculescu încearcă analize pe transe sociale cit mai ample, surprinse în același moment: el se va ocupa, de exemplu, de „neologismele din România la 1800”. Colozar aproape obligatoriu al acestui mod de a vedea lucrurile, explicația de natură internă va căpața din ce în ce mai mare greutate, iar „jocul de forțe în interiorul celor trei Principate va deveni explicația ultimă.

În acest sens, studiul *Occidentalizarea romanică a limbii și a culturii românești moderne* (p. 55—98) apare de-a dreptul ca un program „sociocultural”, pentru a-l cita pe autor. În argumentare, lingvistul va convoca faptele de istorie politică, de istorie literară, de lexicologie etc. Nu încapă îndoieli că dinamica relaționalizării (a „occidentalizării”, în terminologia lui Al. N.) apare cu mai mare claritate. De fapt, noi nu avem pînă acum întreprins o operație fundamentală: excerptarea principalelor texte dintre 1770—1840, cu scopul de a stabili originea, forma și momentul pătrunderii neologismelor. Cîteva pagini ale studiului de față (p. 69—89) indică, principial, calea de urmat. Dar operațiunea, de imensă anvergură, aparține viitorului.

Atunci cînd, lansat pe urmele neoisomului al lui Iorga (p. 83), Al. Niculescu con-

sideră cultura transilvană mai „populară” decît cea a Principatelor, și vorbește despre „socializarea” culturii ardelenice, începem să avem rezerve. Căci argumentul lui Al. Niculescu li se poate răspunde foarte simplu: în Transilvania nu există literatură belșugă de-a demăi de acest nume (*Floriada* era necunoscută și e indolentă că ar fi fost mai ușor de înțeles decît poeziile „l

sărbătoarea muncii și a creației

Un steag de luptă, de-a lungul istoriei...

EVOCARE DE SÂNZIANA POP

Când în anul 1889, la Congresul socialist de la Paris, Raymond Lavigne, delegat al Federației sindicalelor franceze avea să propună desfășurarea unor vaste demonstrații mondiale muncitorești pentru cucerirea zilei de muncă de 8 ore, poate că nimeni n-avea să bănușcă faptul că ziua de 1 Mai va deveni, atât de statornic de atunci înainte, cea mai mare aniversare internațională a solidarității muncitorești.

Haidem, frați într-o unire
Vivat întâi mai!
Să serbăm într-o înfrățire
Vivat întâi mai!
Ziua cea de născut
Dezlegarea de robie
pentru tot ce-i muncitor
Vivat grupul lor!

Versurile atât de vesele ale lui C. Dimitrescu Tătaru aveau să amintescă posterității sărbătorirea pentru prima dată în România, la anul

1890, a zilei de 1 Mai. Era o primăvară năvalnică, cu natură biruitoare înregistrată fidel de culorile sepie ale fotografiilor de atunci. În mijlocul urbei, grupuri de oameni încadrate de steaguri fluturătoare, zimbând optimist aparatul de fotografiat. Se întâmpla cu trei ani înainte de întemeierea Partidului Socialist Democrat al Muncitorilor din România și lozincile scrise cu litere uriașe pe garduri erau și lozincile pregătitoare ale acestei importante înfrățiri.

TRIBUNA IDEALURILOR

PROLETARE

Istoria întinului mai românesc se identifică până la îngemănare cu istoria mișcării muncitorești. În legalitate și în ilegalitate, socialistii, social-democrații și, mai târziu, comunistii au știut să transforme marile serbări cimpenești ale muncii în tribune de afirmare ale idealurilor proletarietului național. Maiarurile organizate pe cimpuri și stadioane au fost repetiții pregătitoare ale programului revoluționar. Ele au

STRATEGIA DEZVOLTĂRII

Într-o epocă a unor uluitoare cuceriri ale gândirii umane, a unor profunde și vaste transformări revoluționare în domeniul științei și tehnicii, într-o epocă ce cunoaște mașini și instalații de mare forță productivă, într-o epocă care descifrează tainele Cosmosului ca și structura intimă a atomului și a celulei vii, în care se creează noi surse de energie, gândirea și creația tehnică românească au aflat, în condițiile socialismului, acel teren fertil în care să poată adănci rădăcinii și să dea roade.

Programul Partidului nostru este înscris un grandios obiectiv: România să ajungă din urmă și să se situeze la nivelul țării avansate din punct de vedere economic. Or, a atinge acest tel presupune nu numai o dezvoltare accelerată a forțelor de producție, o creștere rapidă cantitativă a industriei și a lichidarea decalajelor tehnologice, asigurarea unui grad superior de pătrundere a științei și tehnicii celei mai moderne în producție, în toate domeniile vieții economice și sociale. În strategia dezvoltării, partidul nostru pornește de la considerentul că știința constituie un factor primordial al progresului contemporan, iar societatea socialistă multilateral dezvoltată poate fi realizată numai pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii. Strategia dezvoltării prevede, deopotrivă, ca rolul omului, creatorului și beneficiarului progresului științific și tehnic să sporească și el.

MIRACOLUL ROMĂNESC

Țara noastră are vechi și bogate tradiții de gândire și creație științifică și tehnică. În ciuda unei dezvoltări istorice deosebit de grele, poporul român și-a manifestat din plin inteligența creatoare, a adus de-a-lungul timpului contribuții remarcabile la patrimoniul științific al lumii. Opera marilor noastre personalități științifice a fost continuată în anii socialismului, în condiții superioare, fiind îmbogățită prin realizări de valoare și prestigiu. Este semnificativ, în acest

lansat cele mai mobilizatoare lozinci ale mișcării de stînga. Au anunțat cele mai interesante victorii ale clasei muncitoare din România. Au exprimat constant, în documentele vremii, opinia muncitorilor. Prin vreme, ziua de 1 Mai a dobîndit semnificații politice tot mai grave marcînd consecvent maturizarea proletariatului din România, transformarea lui într-o clasă conștientă de forță și rolul ei în istorie. Dacă în anul 1890, pe prima pagină a ziarului Munca, simbolul grafic al zilei de 1 Mai era un muncitor care doborîra cu ciocanul ziua de lucru de 16 ore iar textele ocazionale semnate de poezii vremii sunau încă atât de destins: „În ceasloavele bătrîne / Scrise-n slove cit trei coturi / Sărbători are creștinul / Cîie popii al păcatur / Ba-1 Crăciunul / Ba sint Paște / Ba-1 Vasile / Ba-1 Mihai / Muncitorul însă n-are decît ziua de-1 Mai mai”. Treizeci de ani mai târziu, în 1921, ziua de 1 Mai își definea crezul politic pe primele pagini ale ziarelor socialiste: „Burghezia își are sărbătorile ei, monarhiile pe ale lor, naționalismul și religile pe ale lor, toate trecute în calendar și sărbătorite cu fast. Numai muncitorimea nu are o zi recunoscută, o zi a ei. Cu toate acestea, muncitorimea și-a dat o zi pe care a consacrat-o ca zi de sărbătoare, ziua muncii, ziua de unu mai. În această zi muncitorimea se adună și își afirmă solidaritatea sa internațională, care e condiția emancipării ei neapărate ca clasă muncitoare. Cum capitalismul este internațional și solidar în ce privește interesele sale politice și sociale, tot așa și muncitorimea trebuie să fie ca astfel, cu forțele unite, să dărîme puterea asupritorilor. Muncitorimea trebuie să știe că între capitalismul tuturor țărilor există cea mai perfectă solidaritate cu privire la exploatarea muncii și la menținerea actualului ordin social burghez”. Săptele zile mai târziu, la 8 mai 1921 lua ființă, în condițiile de teroare polițienească, dar în entuziasmul general al muncitorilor din România — Partidul Comunist Român. Interzicte de oficialitate vremii, serbările de 1 Mai au fost celebrate numai în presa de stînga ce se făcea îndepărtat ecoul evenimentului care se pregătea: „Muncitorimea organizată în sindacat și partid este scosă de sub protecția legilor, nu are drept de a se intruni, de a se asocia, de a face greve cînd exploatarea patronală a atins culmile barbariei. În acest an muncitorimea dela noi nu-i este îngăduită a sărbători pe 1 Mai, ziua Muncii, sărbătoarea exploataților așa cum se cuvine. Muncitorimea dela noi sărbătorește pe 1 Mai în doliu și revoltă. Sute și sute de frați de ai lor zac în ocnă și temnițe, torturați, fără hrană și departe de familiile lor, gemînd în ghiarele tiranice guvernări a dictaturii burgheze: Dar ne vom face lumină!”.

SINT SUFLET ÎN SUFLETUL

NEAMULUI MEU

Afîșul emis de Uniunea Tineretului Comunist din România la 1 Mai anul 1934 chema în litere uriașe:

TINERII MUNCITORI EXPLOATAȚI ȘI ASUPRITI, ESITI CU TOTI ÎN STRADA LA 1 MAI DEMONSTRAȚI ÎN FRONT UNIC CU FOCLUL ȚĂRII VOASTRE. CONTRA: MILITARIZAREA ȘI FASCIZAREA ȚĂRII PENTRU: GUVERNUL MUNCITORESC-TĂRĂNESC.

Vor fi fost numeroase chipurile celor ce urmănd această chemare scrisă cu roșu pe garduri și pe zidurile clădirilor, muncitori tineri din marile industrii ale Bucureștiului de a-

tunci, asupriți de muncă, încercați de foame și umiliți de sărăcie, au ieșit în stradă să-și ceară drepturile în numele primăverii și al tinereții lor. Iată însă că documentele păstrate în arhivele Muzeului de Istorie a Partidului din București, câteva fotografii ușor atîșe de vreme, înfățișează, cu consecvență, același chip: figura prelungă a unui tânăr subțire, de statură medie, cu o privire foarte pătrunzătoare, foarte matură și hotărîtă, făcînd un claudat contrast cu trăsăturile delicate ale obrazului. O figură atât de expresivă încît te cheamă nu numai din portrete ci și din fotografiile colective: pe platforma unui camion în mijlocul unui grup de tineri, alături de un grup de muncitori, în rîndul doi, primul din stînga, pe bănci unei școli de partid încă în anul 1930. Înainte ca numele și pronumele său să fi fost pronunțat legal de istorie, la 1 Mai 1938, Ceaușescu Nicolae, era în notele siguranței burgheze eusecut comunist și fost condamnat la închisoare pe trei ani pentru activitate comunistă, pedepsa executată. De numele său se lega întreaga organizare aceluia memorabil transfer revoluționar asupra unei pasnice serbări cimpenești. Sau cum înregistrează notele siguranței: „Printre manifestările breslelor s-au strecurat grupe compacte de comunisti care în timpul parcurului au strigat cunoscute lozinci comuniste: Ajunzînd în dreptul prefecturii de poliție, comunistii avînd pumnul ridicat au scandat: Jos fascismul! Jos Mussolini! Și: „Cercul cultural al lucrătorilor textiliști și cismari a ținut ascără sedința săptămînală la sediul din strada Uranus, 138. Au luat parte peste 40 de tineri muncitori, în majoritate cunoscuți simpatizanți și militanți comunisti. Ceaușescu Nicolae, cunoscut comunist, arată importanța instrucției pe care lucrătorii o capătă prin intermediul cercurilor culturale, cerînd conducătorilor breslei să le acorde mai multă libertate de acțiune pentru a ține sedințe educative cît mai des, pentru a face pe muncitori conștienți de rolul pe care îl au breslele. Face apel la tineret să nu se mărginească numai la o activitate culturală și sportivă ci, să intensifice acțiunea de propagandă printre muncitori pentru organizarea în bresle.”

Aneantizată de cenzură și lege, presa de stînga n-a putut consemna urmările importante

1 Mai 1930... Pagină istorică în istoria glorioasă a luptelor muncitorești

Țara creează pentru Țară

sens, faptul că în ultimii ani, peste o sută de invenții românești au primit medalii de aur la diferite saloane internaționale după cum, semnificativ pe deplin a fost și Expoziția Națională a creației științifice și tehnice românești, ținută anul acesta la București, sub înalta tutelă a Festivalului Național „Cîntarea României”. Calitatea muncii și a deciziilor sale, disciplina și punctualitatea, grija cu care folosește mijloacele tehnice mereu mai perfecționate, preocuparea pentru calitate, spiritul de bun gospodar, organizarea precisă a parametrilor care au permis pentru omul muncii de astăzi investiția de creator. Omul mai bine pregătît, mai cult, mai bine dotat cu mijloace de muncă moderne, omul chemat să înfăptuiască pe pămîntul României revoluția tehnico-științifică, creatorul colectiv al creației tehnice românești omagiat la scenă deschisă, în cadrul Expoziției Naționale a creației științifice și tehnice.

Este greu de imaginat transformarea pe care proletariatul român a trăit-o pentru ca într-un răstimp de nici măcar o jumătate de secol să poată trece de la minuirea simplă a ciocanului și a forței la fabricarea de turbine și strunguri,

de locomotive și autocamioane, de echipament electronic, de produse de mecanică fină și optică, de fire și fibre chimice, de instalații de foraj petrolier, de mase plastice. Este greu de imaginat cum Țărutul român, transferat printr-un comandament al istoriei de la munca cîmpului la munca industrială a fost capabil de așa spectaculoasă acomodare care îl ajută să minuiască cu atîta dexteritate mașinile.

Să omagiem, așadar, la marea sărbătoare a oamenilor muncii pe cei ce decid ca știința să guverneze în mod obiectiv marea transformare a țării, ca ea să devină un bun colectiv și să se manifeste, prin creație tehnică, în chip plener. Să omagiem vocația certă pentru gîndirea tehnică, creatoare, numită tot mai des în lumea contemporană — miracolul românesc.

ARTA POPORULUI

Cînd în cadrul primei ediții a Festivalului Național „Cîntarea României” pe scena Teatrului

National din București a urcat formația de Teatru Țărănesc din Șanț, — cei prezenți în sală au fost părtași unui eveniment excepțional: înălțarea, pentru prima oară pe o scenă, a autorului anonim.

Se cuvine să facem mențiunea aceasta: că același resort social și politic care a declanșat în proporții surprinzătoare creația tehnică a declanșat și creația artistică; că oamenii muncii sint și creatori de cultură. Modificările de conștiință produse de lumea contemporană, șlefuirea continuă a sinelui în condițiile unui regim de muncă din ce în ce mai conștient și mai „implicat”, descătușarea gîndirii prin solicitare perpetuă trebuiau să ducă, în mod firesc, la formele artei și ale creației. Formațiile de brigadă din fabrici și din uzine, formațiile artistice din sate, formațiile de brigadă și teatru studentesc, corurile, ceneacurile de poezie din industrie și din mediul rural, din școli și din universități, din județe, sint expresii ale artei colective, dar expresii tipice, deosebite calitativ, deosebite tematice, reflectînd clar o anume inteligență artistică. Trăirea în planul creației a omului muncii este reală. Există o cultură a masei căreia Festivalul Național „Cîntarea Ro-

ale acestei activități. Conștințioase, notele și-gurantele burgheze sint singurele documente care vorbesc. Sub titlul „Manifestație comunistă la serbarea cîmpenească a breslei lucrătorilor din industria țelăriei și încălțămîntului” se relatează: „Printre participanți s-a remarcat prezența unui mare număr de membri și simpatizanți ai mișcării comuniste. Serbarea a decurs în liniște, conform programului fixat pînă la orele 21,30-22 cînd a avut loc împărțirea cărților postale ilustrate pentru alegerea „Reginei Muncii”. Comunistii au folosit această acțiune pentru a o transforma în acțiune comunistă. Pe cărțile postale trimise s-au scris declarații de adeziune și pentru eliberarea comunistilor Ilie Pintilie, Iliescu Alexandru, Matei Sorin, Sandru Ovidiu și alții. Regină a muncii a fost aleasă Lenuta Petrescu, lucrătoare la fabrica Jaqueard, identificată conducătoare a secției de tineret din Sectorul II Negru, care după alegerea ei s-a adresat muncitorilor cu cuvintele: mulțumesc proletariatului conștient de eforturile făcute pentru apărarea libertății și a martirilor clasei muncitoare. Cerem piine și dreptate, intrarea în legalitate etc. În acest sens a vorbit apoi Ceaușescu Nicolae. Tot el a citit cu glas tare provocările comuniste de pe cărțile postale dela serbarea cîmpenească a muncitorilor țelariști și a strigat la serbarea cîmpenească de 1 Mai de pe cîmpul Veseliei din București lozincă: „Trăiască frontul popular.” Același tânăr cu figură prelungă, cu statură subțire, cu o privire atât de pătrunzătoare și hotărîtă încît iradiază în fotografiile din muzeu.

Demonstrația populară de la 1 Mai 1939 a scos pe străzile Bucureștiului 20.000 de muncitori. S-au scandat lozinci pe întreg parcursul străzilor, de la sala Tomis, situată lîngă biserica Sf. Vineri și pînă sub balconul regelui Carol de la Palat. SĂ APĂRAM GRANITELE ȚĂRII ÎMPOTRIVA AGRESIUNII HITLERISTE! TRĂIASCĂ INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ! ȚĂRII! JOS FASCISMUL! ANUNȚĂȘTE PENTRU DETINUȚII ANTI-FASCISTI! VREM OPT ORE DE MUNCĂ! Î SPOR DE SALARIU!

Prin amploarea ei de masă demonstrația muncitorească de la 1 Mai 1939 a stîrnit entuziasmul internațional. Prin programul ei politic a demonstrat lumii capacitatea de luptă și de organizare a partidului comunist. A anunțat încă de pe atunci direcția pe care istoria României o va lua și, în sensul acesta, 1 Mai 1939 a premers insurecția națională din 23 August 1944: și a primului 1 Mai liber din 1945 cînd, întîrnică de însăși primăverea istoriei, întîrnică de pace, de speranță în libertate și independență națională, marea sărbătoare a muncii se pregătea să exprime, cu aceeași consecvență pe care o arătase de-a-lungul istoriei, an de an și primăvară de primăvară, noul destin, noua față a luptei, noile comandamente ale istoriei.

Istoria întinului mai românesc se îngemănăză cu devenirea clasei muncitoare din România. Ea este chiar biografia proletariatului român. Cine vrea să pătrundă personalitatea de astăzi a omului muncii, prezenta sa atât de complexă în viața poporului, cine vrea să-nțeleagă rolul conducător pe care de aproape o jumătate de secol îl au muncitorii sub conducerea partidului comunist trebuie să facă apel la trecut. Acolo, în documentele din arhive și din muzeu, în memoria încă vie a oamenilor, trăiește dovada că de-a-lungul istoriei cele mai nobile aspirații de libertate și de dreptate, de independență și pace au fost exprimate de muncitori; că de-a-lungul istoriei cele mai importante bătălii sociale au fost purtate de muncitori. Încercată astfel prin lupte, clasa muncitoare din România depozită o experiență de organizare și de conducere care, în mod firesc, a impus-o în fruntea poporului. Ea posedă un tip specific de conștiință politică, acel grad de maturizare activă care a hotărît nu doar marile bătălii ale trecutului ci și marile bătălii de azi. De la 1 MAI 1944 și pînă la 1 MAI 1978 s-au scris pagini noi în biografia țării, pagini de minunate victorii pe care an de an și primăvară de primăvară, multimile muncitoare defilînd, printr-o atît de veche tradiție prin soarele țării, le afisează pe pancarde și pe lozinci. De la 1 MAI 1944 și pînă la 1 MAI 1978 s-au scris pagini noi în biografia omului muncii, iar cine vrea să pătrundă taina minunatei sale prezențe în lumea socialistă de astăzi — să privească, cu atenție împrejur.

Nicolae Mircea Ben

Luceafărul

Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dragoș
Mihai Ungheanu (redactor șef
adjunct), Teodor Balș (secretar
responsabil de redacție)

L

REDACȚIA: București, Piața Școlii Nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei Nr. 115, tel. 50 74 96
ABONAMENTELE:
3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 52 lei
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCITEI”
Paginator Dobre Marian